

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és Igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 179. szám
1940. augusztus 10., szombat

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1-1938.

CEZAR PETRESCU:

„Szembe kell nézni a valósággal“

A félhivatalos „Romania“ főszerkesztőjének figyelmeztető fejtegetései a román külpolitika újonnan bekapcsolódásáról a tengelyhatalmak politikájába

A német kormány mindkét fél részéről mérsékelt magatartást vár a román-magyar tárgyalások során — írja a „Curentul“

Bucuresti. A bucaresti sajtó egyre fokozottabb mértékben foglalkozik a román-bolgár tárgyalásokkal és általában a délkelet-európai kérdésekkel. A félhivatalos „Romania“ vezércikkét közöl Cezar Petrescu főszerkesztő tollából. A cikk többek között a következőket írja:

Több mint két évtizede, a másik háborúban győztes nagyhatalmaktól ránkragadt különös derülítő gondtalanság következtében elvesztettük a történelem tragikussága iránti érzésünket. Elfelejtettünk mindent, amire az évszázadok tanítottak, a keserű tapasztalatokat, az állandóan hullámzó határaink mentén elszórt sírokat. Elfelejtettük, hogy semmi sem tart örökké és legkevésbé a békeszerződések ábrándja. A figyelmeztetések elhaladtak mellettünk anélkül, hogy kihámoztuk volna az értelmüket. Azokat az éve-

ket, amelyek eredményesen és másképpen lehetett volna kihasználni, elpazaroltuk eszméi vitákkal, pártviszálykodásokkal, a személyiségek és jellemek fokozatos megsemmisítésével. Igaz, hogy ennek a nagy építő munkára alkalmatlan közhangulatnak ellenére mégis sikerült valamit megvalósítanunk, legalább a kezdetét annak a Romániának, amelyről az elmúlt háborúban meghaltak álmodoztak. De ez mind csak tapogatózás volt féluton abbahagyott kísérletezések, állandóan megváltoztatott tervek, amelyek egyik kormánytól a másikra maradtak, egyik programból a másikba sikkadtak, folytatatlanság és a végrehajtásban való következetesség nélkül. Azt hittük, hogy van időnk korlátlanul, elkerülhetetlen lejárati esedékességek nélkül.

Délkelet-európa léte forog kockán

A továbbiakban Cezar Petrescu azt fejtegeti, hogy a sokkal tapasztaltabb és hatalmasabb nyugati hatalmak ugyanezt tették és ha ezek most olyan drágán fizetnek a két évtizedes elernyedés és ráhagyások ábrándjaiért, annál elkerülhetetlenebbül, még sorsszerűbben és talán magától értetődőbben, ha nem még igazolhatóbb módon közelített Románia felé is a kemény sors. Szembe kell nézni tehát a valósággal. A román mult szenvedésekkel, áldozatokkal és önmegtagadásokkal teli tanulságaira utal és a harcokban megedezett Stefan cel Mare politikai végrendeletére, amelyben óvatosságra, szövetségekre, türelemre és olyan békés megoldásokra intette a népet, amelyek nem zuzzák össze az egész országot és az egész népet.

— „Erre a multbeli tanulságra kell gondolni — folytatja Cezar Petrescu, — hogy megacéloítsuk a lelkiünket az állam nemzeti és létkérdéseinek megoldására az olyan politikai forgószekerek korában, amikor a harcokocsik láncolatban nemzeteket és államokat sepernek el. A holnapi Európában nem lesznek döntőek a határviszályok, mert ennek a régi földrésznek öreg földjén úgy össze vannak keverve, egymásba szőttve és mozaikszerűen elszórva az emberek, hogy a határok kérdése alighanem örökre megoldatlan és vitás marad, mert igazságos elosztás csak az elképzelésben van még. A holnapi Európában a nemzeti lét és nemzeti megnyilatkozás más láthatárokat talál, más légkörben, amely lehetővé teszi számukra a kulturális, civilizációs és gazdasági fejlődés tökéletességét. Ennek érdekében kölcsönös önmegtagadásokat fognak kérni, tágszellemű s becsületes megértést, annak a meggyőződésnek az őszinteségét, hogy csak a délkelet-európai békés rend megteremtésével lehet megmenteni ezt a Délkelet-európát az összes függetlenségek megsemmisülésétől, tekintet nélkül az összes volt vagy leendő szövetségekre, a volt és leendő biztositásokra. Az egyetlen biztositóképpennünk van. Mándazatoknak az államoknak a jó-

zanságában, amelyeknek több mentenivalójuk van, mint egy vitás határ. Nemzeti létüket és állami fennállásukat kell megmenteniük. Mert példa, precedens és figyelmeztetés bőven van körülöttünk, akár keletre nézünk, akár nyugatra, a tegnapi fennállott Európa minden világ-táján.“

A „Curentul“ cikke a román-magyar tárgyalások német-országi megvilágításáról

A Curentul azt jelenti Berlinből, hogy német körök véleménye szerint, a román-bolgár tárgyalások előreláthatólag nem lesznek túlnehézek és nem húzódnak sokáig. Remélhető, hogy a megbeszéléseken kielégítő megegyezésre jut-

A „Seara“ szerint:

Románia reálpolitikai egyezményre akar lépni Magyarországgal

Bucuresti. A „Seara“ című lap foglalkozva a román-bolgár tárgyalásokkal, hozzáfűzi, hogy Románia ugyanilyen reálpolitikai egyezményre akar lépni Magyarországgal.

A „Seara“ című lap egyébként foglalkozik az „Új Magyarország“ című budapesti lap egyik cikkével, amely elítéli azokat az angol mesterkedéseket, amelyek zavart akarnak kelteni a Balkánon. A lap megállapítja, hogy ilyen őszinte és tárgyilagos hangot rég nem lehetett hallani a magyar sajtó részéről s megállapítja, hogy az ilyen jellegű cikkek hivatottak arra, hogy a kibontakozási elősegítsék. A lap végül megemlíti, hogy a bolgár-román kérdés rendezését politikai szempontból reális javulásnak kell tekinteni s utal arra, hogy a közeljövőben tisztázódások történnek.

Az olasz és a jugoszláv sajtó legújabb értesülései

A Stefani távirati hírvivőnek római jelentése szerint a külföldi lap tudósítók szerda esti szokásos értekezletén a román-magyar kapcsolatok kérdése állott az érdeklődés középpontjában. Minthogy egyes olasz lapok budapesti tudósítói azt írták, hogy magyar politikai körök a román-magyar tárgyalásokkal kapcsolatban a Münchenben létrejött német-olasz-magyar megegyezés alapján állanak, egy külföldi újságíró azt a kérdést vetette fel, hogy milyen fellegű megegyezésről van szó. Olasz részről azt válaszolták, hogy ter-

nek. Sokkal nehezebb azonban a román-magyar tárgyalások kérdése.

A német kormány mindkét fél részéről mérsékelt magatartást vár, meg van győződve a román-magyar viszony rendezésének szükségességéről s látja veti minden tekintélyét annak megoldása érdekében, ha a két szomszédállam nem jutna közvetlen megegyezésre. Bucuresti részéről gyakorlati megoldást várnak. Budapest részéről pedig a valóságos helyzetnek megfelelő s nem a hagyományokat néző magatartást — írja a Curentul. — A megoldásnak meg kell felelnie a néprai adottságoknak és az ezeketán fennmaradó nehézségeket majd lakosságcserevel lehet áthidalni.

A német külpolitika körét nemcsak a dunai és balkáni kérdések foglalkoztatják, hanem Görögország és Törökország helyzete is.

A Capitala című lap ankarai közlése szerint, jólétesült török körökben szükségesnek tartják a jelenlegi politikai irányvonal megváltoztatását és Törökországnak Oroszországhoz és a tengelyhatalmakhoz való közeledését. Lehetséges, hogy közelebről rendkívüli biztositást küldenek ki Moszkvába.

Rómában több a derülítés, — írja az „Universu.“

Az Universul római tudósítójának jelentése szerint az olasz sajtó a balkáni helyzettel kapcsolatban bucaresti, budapesti és szófiai jelentéseket közöl. Rómában több derülítés tapasztalható a román-bolgár tárgyalások tekintetében, amelyek könnyebbeknek tekintenek. Megemlíti azokat a tanácsokat, amit a német sajtó adott Bucurestinek s Budapestnek, hogy mindkét részről tegyenek biztositást mérsékletéről, megerőséről és jóakaratról. Ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban az olasz fővárosban alaptalanoknak tekintik azokat a híreket, amelyek szerint Münchenben megállapították volna a határokat, viszont megerősítik, hogy a tengelyhatalmak azt kívánják, hogy az érdekelt országok közvetlenül és minden nyomás nélkül oldják meg a függő kérdéseiket.

Ami a román-olasz kapcsolatokat illeti, úgy hírlik, hogy egy gazdasági szakemberekből álló biztositás utazik közelebről Bucurestibe. élén Giorgio Dall'Oglio valutaügyi vezérigazgatóval. A biztositás után az a célja, hogy a román-olasz árucserforgalmat a jelenlegi helyzet követelményeinek megfelelő keretekre növelje. Megállapítják, hogy ennek az utazásnak nincs kivételes jellege, hanem a két ország között érvényben levő kereskedelmi egyezmény intézkedik már róla.

gyalvasztalhoz, de természetesen, hogy hasonló meg-nyilvánulást vár a másik tárgyalófelel részéről is.

A belgrádi lapok is élénken foglalkoztatja a román-magyar megbeszélések kérdése. A „Politika” budapesti tudósítója szerint, Budapesten megállapítják, hogy Magyarország készen áll a tárgyalásokra a tengelyhatalmak által sugalmazott szellemben.

Mit ír a Südost-Echo a német-török sajtóviszonyról?

A Sunday Dispatch című lap hosszabb cikket írt legutóbb a német-török viszonyról. Röviden szólva az angol lap azt írta, hogy az angol-barát Törökország megakadályozza Németország keleteurópai törekvéseit és ezért a németek izolálni akarják Törökországot.

„Eppen így meg akarja akadályozni Németország azt is, hogy Törökország megegyezést kössön Oroszországgal, mert nem óhajtja, hogy az elkövetkező orosz-német háborúban Törökország a Szovjetunió szövetségeseiként szerepeljen.”

Német részről erre csak azt lehet mondani, — állapítja meg a Südost-Echo —, hogy sem most, sem a múltban nem gondolt arra, hogy megzavarja Törökország érdekeit és szomszédaihoz való kapcsolatát.

— Mi mindig örültünk azon, hogy Törökország baráti kapcsolatokat tart fenn Oroszországgal.

és elsőként voltunk, akik elismertük és támogattuk Törökország természetes törekvését, hogy baráti viszonyba lépjen a szomszédjával.

A hécsi lap ezután megállapítja, hogy Németország mindig nagyrabecsülte a törökök barátságát s hogy a két ország között az utóbbi időben megromlott a viszony, az nem is annyira a Franciaországgal és Angliával kötött szövetségnek, mint inkább a török sajtó hangjának tudható be.

A Südost-Echo ezután elmondja, hogy milyen nagy örömmel fogadták Berlinben a török sajtó megrendszabályozásáról szóló hírt s milyen nagy változásokat várnak tőle.

Szófiai visszhang

Szófia. (Rador.) Bolgár politikai körök nagy meglepéssel fogadták Gurgutu Ion miniszterelnök csütörtöki rádióbeszédét, melyből megállapítják, hogy a román külpolitika a realitás alapjára helyezkedve, tényleges együttműködésben a tengelyhatalmakkal, függő területi kérdések megoldása terén a délkelet-európai béke érdekeit kívánja szolgálalni.

Nyolcszáz német repülőgép intézett támadást a La Manche-csatorna fölött

Jelentős sikereket értek el az olaszok Afrikában — Kétmilliárd dollár értékű hadianyagot vásárolt eddig Anglia Amerikában

Visszavonták Északkinából és Sanghaiból az angol csapatokat

Kairo. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelent, hogy az eddigi leghatalmasabb légitámadást a Lybia felett, Sidi Omartól nyugatra tízenöt olasz repülőgépet lelőttek az angol vadászgépek, melyek közül kettő nem tért vissza támaszpontjára.

Ugyancsak a Reuter-iroda számol be a csütörtöki nagy német repülőgéptámadásról, mely a La Manche-csatorna felett történt. A távirati iroda szerint a német jelentés arról számol be, hogy 800 német hadigép vett részt a támadásban, holott angol megállapítás szerint ez a szám legalább a kétszerese a tényleg résztvevő gépeknek. Az angol jelentés legfeljebb 400 gépre becsüli a támadó gépek számát és megállapítja, hogy az elszenvedett veszteség a támadók egyhatedét teszi ki. Miután az is lehetséges — folytatja az angol jelentés — hogy egy és ugyanazon német gép többször is támadott a három, sőt négyeszeres hullámban megismétlődő támadásban, akkor feltehető, hogy a gépek közben visszatértek franciaországi támaszpontjukra benzínért és municióért és ebben az esetben még négyszáz

nál is kevesebb volt a német repülők száma. Ez egyben azt is jelenti, hogy a veszteségi arányszám még nagyobb.

Berlin. A pénteki német sajtó azzal a német hadijelentéssel foglalkozik, mely beszámol róla, hogy 62 ezer tonnányi 15 hajót süllyesztettek el a németek és 36 vadászgépet lelőttek. Ez a nap, írja a Berliner Börsenzeitung, a német háborus korszak dicsőséges napja, a mely beszédesen igazolja a birodalom tengeri s légi fölényét s megvilágítja azt is, hogy mi vár Angliára ebben a háborúban. Az angolok nap-tárjukban augusztus nyolcadikát „nemzeti gyásznap”-ként jelölhetik meg, amely döntő dátuma annak a leckének, melyet a nemzeti szocialista Németország egyszersmindenkorra ad a plutokratá világnak, mely Németország fiatal nemzedékének megsemmisítését akarta.

Newyork. A Lista nevű norvég gőzös, mely nagy rakománnyal haladt Európa felé, bombatalálat következtében elsüllyedt. Az elsüllyedést nagy robbanások előzték meg. A hajó legénységét sikerült megmenteni.

A legújabb német hadijelentés

Berlin. A vezéri főhadiszállás jelenti augusztus 9-én délután: A tegnap kiadott rendkívüli hadijelentés beszámolt arról, hogy hadihajókkal kísért felfegyverzett kereskedelmi hajókból álló hajókaravánt támadtunk meg és a támadásunk során elsüllyesztettünk nyolcezer tonnányi hajóteret, míg 6 ezer tonnányi hajóegységet megrongáltunk. Ezenkívül bombázó gépeink egy tartályhajót felgyújtottak. A német bombázó gépek Wirght-sziget déli oldala ellen hajtottak végre eredményes támadást, majd a sziget mellett haladó hajókaravánból 12 kereskedelmi gőzöst süllyesztettek el találatiakkal, összesen 55 ezer bruttóregisztertonna tartalommal. Több kereskedelmi hajó megsérült. E sorozatos támadások során az egész tengeri vonalon 28 angol hajót találtunk el. Dover közelében a légihaderő egységei 28 záróleggömböt pusztítottak el. Wirght-szigete körül nagy légitámadás fejtődött ki és ennek során 49 angol repülőgépet semmisített meg a német légihaderő, míg tíz német gép nem tért vissza kiindulási pontjára. Két német vadászipülőgépet kényszerleszállást kellett végeznie. Liverpool és Bristol ellen is eredményes légitámadásokat haj-

tottunk végre, míg az angol kikötők előtt a légiaknak lerakása e napon is tervszerűen folyt. Angol gépek Nyugatnémetország különböző pontjai felett szálltak el, de mindenütt erős léghajókkal tüzzel találkoztak, így kénytelenek voltak elmenekülni. Egyes ledobott bombák épületeket rongáltak meg, egy ember megsebesült két gépet lelőttünk.

Döntőjelentőségűek Olaszország afrikai sikerei

Rómából jelentik: A Messagero vezércikkében az olaszoknak Angol Szomáliában történt előretörésével foglalkozik. Megállapítja, hogy az angol és francia sajtó egész télen és tavasszal arról írt, nemkülönben ezt harsogták az ellenséges rádióállomások is, hogy Olaszország nem léphet be a háborúba, már csak azért sem, mert nem számíthat annak az 52 államnak rokonszenvére, amelyek az abesszin hadjárat idején a népszövetségi szankciókhoz hozzájárultak. Az olaszok azonban megmutatták, hogy elfoglalták Cassalát és Salavát. Kenyában Ojalát és kezükben van már Angol Szomáli egész keleti része, sőt a napokban Zeila kikötőjét is elfoglalták. Az olasz tengeri és légi erő ma már ellenőrzést

Emelkedések a berlini tőzsdén

Berlin. Az előző napokhoz mérten nagy emelkedés volt a berlini tőzsdén. Minden részvény magasabb áron cserélt gazdát. A fémiparban is jelentősek az emelkedések, a kémiai ipar papírjait is nagy mértékben keresik. A svájci frankot 56.85 birodalmi márkával jegyezték.

Eltávoznak az északkeleti angol csapatok

London. (Rador.) Az angol hadügyminisztérium jelentése szerint azon angol csapatok, amelyek jelenleg Sanghaiban és Észak-Kínában tartózkodnak, visszavonulnak. Ezek a csapatok más részen teljesítik majd szolgálatot.

Megszigorították az idegenellenőrzést Egyiptomban

Kairóból jelentik: Az egyiptomi kormányrendeletet adott ki az idegenellenőrzés megszorítására. A rendelet alapján a diplomáciai kar tagjainak kivételével, valamennyi Egyiptomban tartózkodó idegen tartozik a rendőri hatóságoknál jelentkezni, ahol egyenként adnak ki számukra új személyazonossági igazolványokat.

Súlyosan megrongálódott a gibraltári arzenál

Algiréből jelentik: Gibraltárból érkező hírek szerint a legutóbbi napok bombázásai következtében az arzenál súlyosan megrongálódott. Több fontos katonai épületben robbanások történtek, fegyver- és municióraktárak kigvulladtak.

Grönland Amerikából szerzi be élelmiszer-szükségletét

Kopenhágából jelentik: Tudvalevő, hogy Dánia és Grönland között a forgalom szünetel. Ennek következtében a grönlandi hatóságok Washingtonhoz fordultak, hogy az amerikai hatóságok lássák el Grönland szigetét élelmiszerekkel és elsőrendű szükségleti cikkekkel.

Súlyos intézkedések Törökországban a kémek ellen

Istanbulból jelentik: A török parlament elé törvényjavaslatot nyújtottak be, mely az árulás és kémkedés eddigi büntetéseit súlyosan felemeli. Ezt a két bűntett elkövetőit halállal büntetik.

Bolgár küldöttség Németországban

Bécsből jelentik: Ganeff tábornok, a bolgár munkügyi miniszter Logosaroff alezredes, vezértilkár kíséretében Bécsbe érkezett, ahol a német munkaszervezetek életét tanulmányozza. Innen Berlinbe utazik hasonló programmal.

A jugoszláv külügyminiszter tárgyalásai a német követtel

Belgrád. Von Heeren belgrádi német nagykövet ma hosszabban tárgyalt Cincár-Markovics külügyminiszterrel. Ugyancsak jelentik, hogy Herbach német követi keréskedelmi attasé Andres Jugoszláv kereskedelmi miniszterrel folytatott tanácskozást.

Működnek a szíriai olasz bankok

Róma. A Banca di Roma damaszkuszi és szíriai fiókjai ismét megnyitják. A francia kormány engedélyezte ezeknek a fióktintézeteknek megnyitását, ugyanakkor pedig szabadlábra helyezte a bankokok tisztviselőit, akik a háború kezdete óta gyűjtőtáborokban voltak elhelyezve.

gyakorol az egész arcvonalon és kikötősorokon. A „Giaciale d'Italia megállapítja, hogy téves az angoloknak az az állítása, hogy a szomáli fronton a győzelmet az olaszok nagy lényükkel érték el. Nem igaz, mintha az olasz-angol erőarány 10 az 1-hez állna, mert az angolok Ausztráliából, Kenyából hatalmas erőket vontak össze, így az olasz győzelem csak stratégiai és taktikai fölénynek tudható be.

Szófiából jelentik: A bolgár lapok az olaszok Szomáliában elért győzelmeivel kapcsolatban megállapítják, hogy a háború döntő szakáéhoz érkezett és Olaszország az angol világbirodalom szívében: Afrikában mérlegel a döntő csapást Nagybritanniára.

Róma. Az olasz nagyvezérkar 63. számú jelentése: Északafrikában a kvarencikai határon 16 olasz vadászpilóta vívott elkeseredett légi harcot 26 angol vadászgéppel. Dacára a nagy számbeli túlsulynak, a hős olasz pilóták 5 angol gépet lelőttek. Két olasz gép nem tért vissza támaszpontjára. Angol Szomáli területén elfogták Hargejivát helységet.

Róma. Egy ismeretlen mecénás két, egyenként 600 tonnás kereskedelmi gőzöst ajándékozott a Duce-nak. Mussolini a két hajót a kereskedelmi tengerészetbe osztotta be.

Belkatták az egykori francia politikai és katonai vezetők fölött ítélkező bíróságot

Vichy. (Rador.) Az a francia felsőbb bíróság, amely a háború előidézéséért és a francia tragédiáért vonja majd felelősségre a bűnösöket, ünnepélyes keretek között került beiktatásra. Ezzel kapcsolatban a francia pénzügyi sajtó megállapítja, hogy a felelősség kérdését, amely egyes volt franciaországi vezetőembereket terheli, a legerélyesebben és a

Megkezdtek a felelősségrevont francia államférjak bűnperének tárgyalását

Vichyből jelentik: A háború folytatásában bűnösnek tartott államférjak bűnperének tárgyalását megkezdtek. A tárgyalás állítólag három hónapig tart. A vádlottak névsorát hivatalosan még nem közölték, de úgy tudják, hogy közöttük van Daladier, Reynaud, Blum, Campienchy, Sarroult, Delbos és Pierre Cot. A felelősségrevont nemcsak a háborúért és összejáratásért felelős személyekre terjed ki, hanem visszanyúl a megelőző időre, 1934 februárjáig. A kiszabható büntetés 16 franktól életfogytiglanig várfogságig terjedhet. Azon-

Indokina kérdéséről tárgyalt a japán nagykövet a francia külügyminiszterrel

Sanghai. (Rador.) A Reuter jelenté: Indokina helyzete óráról órára súlyosbodik. Ha figyelembe vesszük a japán tengeri egységek mozgulatait és azon szállítmányokat, amelyeket a kínai vizeken bonyolítanak le, elhíhetők, hogy a japán haderők készek bármikor a Dél felé irányuló kezdeményezésre. Köztudomású, hogy az utóbbi napokban Formosa és Hainan között elhelyezett japán hajók összpontosítása különösen Hainan vidékén fokozódott. Az összpontosításnál számos csatahajó, többek között repülőgép-anya-hajók, torpedórombolók és csapatszállító hajók is szerepelnek. Valószínűnek látszik, hogy Dél-Kínából nagyszámú japán csapatot szállítottak Hainan-ba.

Genf. Vichyből érkezett hírek szerint a

Nem készül Japán Indokina megszállására

Tokióból jelentik: Az amerikai nagykövet felvilágosításokat kért Magsuokától bizonyos olyan értesülések felől, melyek a japán sajtóban láttak napvilágot és Francia-Indokina Japán megszállására vonatkoznak. Magsuoka az egész hirt erővel megcáfolta és kijelentette, hogy ez irányban még tárgyalások sem

Tiltakozások Amerikában az Anglia részére történő hadianyagszállítások ellen

Washington. Egyre nagyobb ellenzéke támad politikai és katonai körökben annak a tervnek, hogy Amerika cirkálókát küldjön az angol flotta megsegítésére. Ma úgy a képviselőházban, mint a szenátusban éles felszólalások hangzottak el, amelyek az 1871. évi washingtoni egyezményre, az 1907. évi hági megállapodásra és az 1909. illetve 1912. évi semlegességi nyilatkozatra való hivatkozással tiltakoznak az Angliának küldendő hadianyagszállítás ellen.

A szenátus felfegyverkezési bizottságának elnöke közölte a sajtóval, hogy Amerika hivatott a 900 repülőgépet gyárt, míg 1941. január elsejétől kezdve 1500 repülőgép lesz az amerikai hadipar havi teljesítménye.

Az angol hadvezetőség a háború kezdete

legkíméletlenebb módon állapítják meg.

A Petit Parisien írja: Nem lehetünk könnyűleletek más iránt, csakis a szegény ország, a mi katonáink és azok iránt akik a halottaikat siratják. A bűnösök tudomásul kell vegyék, hogy sem az igazságszolgáltatás, sem a közvélemény nem bocsáthatja meg a felelőtlenséget és az elkövetett hibákat.

nali halálbüntetés nem mondható ki a vádlottak felett. Egyedül Mandelt vádolják közvetlenül állambiztonsági összeesküvéssel. A hatóságok hangsúlyozzák, nem politikai megtorlásról van szó, hanem a felelős személyek megfelelő megbüntetéséről. Az első vádlott, aki a bíróság előtt megjelenik, Mandel volt miniszter. A volt államférfit még az elmúlt éjszaka Lyonba szállították. A tárgyalásra egyébként többszáz tanút is beidézték, akiknek kihallgatása egy hónapig is eltarthat.

franciaországi japán nagykövet ma hosszabban tanácskozott Baudoin francia külügyminiszterrel. Francia politikai körök véleménye szerint a tárgyalások Francia-Indokina kérdésével állnak összefüggésben.

Vichyből jelentik: A francia hivatalos lap mai száma a külkereskedelmi hivatal létesítéséről intézkedik. Az új intézmény jogi szemlélettel és a pénzügyminiszter utasításai alapján a bevétel és kivétel ügyeit intézi.

Vichy. Pentou volt nagykövet, a francia rendőrség és állambiztonsági szervek új főnöke, ma kihallgatáson volt Petain tábornagnál.

Vichy. A francia meg nem szállt területen a villanyárammal való ellátás teljesen rendbekerült. Ugy világitási célokra, mint az ipari üzemekben zavartalanul működik az áramszolgáltatás.

folytak a japán kormányban.

TOKIO. Japán délnyugati részében fekvő Cizuga nevű városban az ottani Rotary-klubot megszűntették. A klub állítólag részes az angol kémhálozat működésében. A japán sajtó meglepéssel veszi tudomásul ezt az intézkedést és megállapítja, hogy Japán városaiiban negyvenhat Rotary-klub-főközpont működött, összesen mintegy 4000 taggal.

óta Amerikában 2 milliárd dollár értékű hadianyagot rendelt.

Washington. Szög angol hadosztályfőnök Amerikába érkezett és ott a fegyver- és municiógyárak képviselőivel folytat tárgyalásokat. Az angol tábornok egyik parancsnoka volt a flandriai angol expedíciós hadseregnek és főként a tankok előállítására terén tesz olyan javaslatokat az amerikai fegyveriparnak, hogy ne különböző típusú tankokat és páncélkocsikat gyártanak, hanem az amerikai hadsereg és az angol hadsereg számára egységes tankokat állítsanak elő.

URANIA: Nagyművészeti színház. Tel.: 12-32.

I. DICK POWEL és ANTTA LOUISE
acagigato, zenés, én kes vezjátoka:

Mindent a szerelemért

Legújabb U.F.A. hirdető

2 NAGY FILM 1 MŰSORBAN. Ma 3 órától kezdve

II. WALLACE BEERY

izgalmas cowboy-film, e, az Arizona tigrise

Amerika közeledést keres a Szovjethez

Washingtonból jelentik: Az újságírók kérdést intéztek Welles Sumner külügyi államtitkárhoz, hogy mi volt a tárgya annak a hosszantartó tanácskozásnak, amit Umanski amerikai szovjetnagykövettel folytatott. Az államtitkár odanyilatkozott, hogy a két ország közötti függő kérdések minél kellemesebb és barátságosabb formában történő elintézésének mikéntjét tárgyalták meg, mert szerinte a Szovjet és az USA között komoly együttműködő építőmunkának kell megindulnia.

A finn—orsz viszony

Helsinki. A finn hivatalos távirati iroda cáfolja azokat a külföldi híreket, mintha a „Szovjet barátainak egyesületében” az egyes tagok ellen jogszabályok Oroszországgal szembeni aktusnak lennének tekinthetők. A finn hivatalos közlemény leszögezi, hogy Finnországban minden társadalmi osztálynak elsődrendű kötelessége a kormányt abban a törekvésében támogatni, hogy a Szovjettel a legbarátságosabb viszony álljon fel.

Százezer leit adományozott a társadalombiztosító az Országország kórháza számára

Bucurestiből jelentik: A társadalombiztosító intézet új igazgatósága ma tartotta első igazgatósági ülést, amelyen elhatározta, hogy 100.000 leit adományoz az Országország kórháza számára, azonkívül nagyobb befektetéssel az ország számos gyógyintézményét rendezőbehozták.

Öt és félmilliárd lei tölősleggel zárult az év első felének külkereskedelmi mérlege

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium statisztikai hivatala kimutatja, hogy 1940 júliusában Románia bevétele 2.570.000.000 lei, míg kivitele 2.916.000.000 lei volt. A külkereskedelmi mérleg tehát július havában 346 millió lejrel aktív. Ez év január elsejétől július hó végéig a román bevitel: 15.108.000.000 lei tett ki, ezzel szemben a kivitel \$1.000.000 leit mutat. Az év első felében a külkereskedelmi mérleg tehát 5.326.000.000 lejrel aktív.

Hatszáz ezer leies költséggel megújítják a temesvári kulturpalotát

Mint ismételtes, Temesvár városa a Ferdinánd szálló régi háromemeletes épületét, amelyhez a színház is tartozik, kulturpalotává alakította át. Az épületet annak idején renoválták, jelenleg azonban két szárnya rendkívül rossz állapotban van, helyenként valóságos rom. A városvezetőség most elhatározta, hogy az épületet megújítja. A megújítás költségeire 611 ezer leit irányoztak elő.

Részletes indokolásban ismertette Gruia igazságügyminiszter a zsidók jogi helyzetét szabályozó törvény alapelveit

Az új törvény intézkedései az alkotmánytörvény megvilágításában

Az Aradi Közlöny péntek reggeli számában az erdélyi sajtóban legelsőként ismertettük a rendelkezésünkre álló hely terjedelméhez képest a romániai zsidók jogi helyzetét szabályozó rendelet törvényt, amelyet ugyancsak a Monitorul Oficial péntek reggeli számában jelent meg. Az alábbiakban a rendelet törvény indoklását közöljük. Az indoklást éppen úgy, mint magát a törvény szövegét is Ion Gruia igazságügyminiszter készítette el. Az említett indoklás szövege a következő:

— Miniszter urak! A zsidó-probléma politikai, jogi és gazdasági problémát képez a román tekintély- és totális állam keretein belül, amely ennek a problémának megoldásával a román nemzeti sors törvényének tesz eleget. Bátran mondhatjuk, hogy ennek a problémának megoldásával megvetjük a román nép igazságának alapjait. A rendelet törvény, amelyet Önök elé terjeszték, a nemzet fejlődésének parancsoló irányelvei alapján szabja meg a romániai zsidók jogi helyzetét. Nem lesz fölösleges dolog annak megemlítése, hogy ez a rendelet törvény elindulási pontot akar jelenteni abban a munkában, amelyet az idő kü-

lönöző behatásai eredményeképpen a probléma végleges megoldása érdekében meg kell valósítani. Meg kell említenem, hogy a zsidó-probléma jelenlegi akut helyzetében a román életérő megújításának munkája új és őszinte jogi rendszerből kell fakadjon, amely a román valóságokon alapuljon.

Volt idő országunkban, közvetlenül a háború után, amikor ezt a ma oly súlyos problémát az akkor érvényben levő törvények keretében egyszerű közigazgatási intézkedésekkel meg lehetett volna oldani.

azonban ami 1918. vége óta nálunk történt, első sorban néhai Sturdza Mihai fejedelem korszakát juttatja eszünkbe, amikor „az ország fölött annyi szerencsétlenség vonult el” — mert „megnyitották Moldova kapuit a zsidók előtt” — ahogyan azt az egykori krónika írja. Másodsorban megállapítható, hogy a csupán közigazgatási uton történő gyógyítás nem elégséges és a nemzet védelmi és támaszpontjait egy új törvényes rendszerre kell építeni.

Egységes és határozott szabályozás

A zsidók jogi helyzetének szabályozását kétségen kívül egységesen és határozottan kell megvalósítani.

Az egységes megoldás azt jelenti, hogy pontosan körülhatárolt és biztos jogszabályokat fektessünk le az egész megalkotásában egyetlen cél lebegjen szemünk előtt. Ez olyan jogi rendszer kidolgozását jelenti, amely a román valóságokból fakad. Ugyanakkor pedig azt is jelenti, hogy egy a kiindulási pont, mit a probléma végpontjának tudatában legyünk. Egységes elintézés alatt nem szabad hirtelen elintézészt érteni. Ez az elintézés egyet jelent azzal, hogy komoly és megalapozott politika keretében az ország nagy érdekeinek szolgálatában olyan rendszabályok kövessék egymást, amelyek egyetlen célt tartanak szem előtt:

a nemzet megmentését.

— A zsidók kérdésben a román valóság a következőképpen foglalható össze: A zsidóság a nemzeti lakosság tíz százalékát teszi ki. Ilyen helyzetben minden román, aki szereti az országot és nemzetét, meg kell értenie, hogy a zsidókérdést nem szolgai utánzásokon alapuló intézkedésekkel, hanem a román valóság keretein belül kell megoldani. Kétségtelenül úgy is el lehetne járni, hogy szolgai módon átvegyük azon országok jogszabályait, amelyeket tiszta nemzeti szellem vezet.

A román valóságok azonban román parancsokat határoznak meg.

Ezek a parancsok csökkenthetetlenek egyes területeken. A kormányzati kísérletek olyan alapon, amelyet nem vezetne kellő tájékozódás, biztonság.

A szellemi, politikai és gazdasági tevékenységre vonatkozó intézkedések

— Az a rendelet törvény, amelyet a romániai zsidók jogi helyzetének szabályozásáról Önök elé terjeszték, ezt a helyzetet a közélet három területén, vagyis

a szellemi, a politikai és a gazdasági területen szabályozza

A szabályozás egyébként az alkotmány keretén belül történik a következőképpen:

1. Szellemi téren a törvényerejű rendelet törvény nem szövezi le az állam egyeduralmát. A román állam rendszerében biztosított teljes lelkiismereti szabadság, a vallási szabadság, a zsidó vallás gyakorlásának szabadsága, a különböző foku zsidó oktatás szabadsága, továbbra is az alkotmánytörvény védelme alatt marad. A lelkiismeret teljes szabadsága mellett a vallás szabadsága, a tanulás szabadsága, az egyesülés

ság, tudomány, olyan eredményekhez vezethetnének, amelyek veszélyeztetnék a probléma megoldását és magát a nemzet értelmét.

A vér törvényének kinyilatkoztatása

— A nacionalizmus most ezzel a törvénnyel és az alkotmány keretein belül a szellemi mozgalom és a tiltakozó harc korszakából a szervezés korszakába megy át. A nemzeti mozgalom most megkapja a román sors szerves útját. Új államrend alakul az alkotmányos keretekben, amelyek arra teszik hivatottá a külön törvényeket, hogy megszervezzék a nemzeti érdekek elsőbbségét, vagyis a nemzet uralmát.

az alkotó erők és az erkölcsi mozgalmakban. A nemzet az alkotmánytörvény értelmében már nem annyira jogi, illetve politikai közösség, hanem inkább szerves szellemi egység, amely a vér törvényén alapul és ebből a törvényből születik meg a politikai jogok hierarchiája. A vérnek ebben a törvényében foglaltattak az összes lelki, szellemi és etikai lehetőségek.

A vér védelme a legmagasabb politikai jogok elismerésének alapját képezi.

egyébként is az 1938. február 27-iki alkotmány a következőképpen körvonalozza a nemzeti állam valóságát: a) A vér törvényének proklamálása; b) Annak az elvnek kinyilatkoztatása, hogy a Román Nemzet államalkotó elem; c) A nemzeti kategóriák támogatása arra való tekintettel, hogy ezek a politika alapjai és d) Az a jogi és politikai megkülönböztetés, amelyet a vér szerint románok és a román állampolgárok között tesznek.

szabadsága olyan jogok, amelyeket az alkotmánytörvény biztosít az alkotmányt alkalmazó törvények keretein belül. Ez a tény világosan kitűnik az alkotmány 10. szakaszának következő szavaiból: „A törvények által megállapított feltételek mellett”. Ugyancsak kitűnik az alkotmány 10. szakaszának befejező részében foglalt következő szavakból: „A különböző felekezetek és az állam közötti kapcsolatokat a külön törvények szabályozzák”. Végül pedig ki-

tűnik az alkotmány 19. szakasza második bekezdéséből: „Az állam az összes felekezetek számára egyenlő szabadságot és védelmet biztosít, feltéve, hogy működésük nem veszélyeztetik a közrendet, a jó erkölcsöt és az állam biztonságát.” Ennek a rendelet törvénynek révén, amely az alkotmánytörvénybe illeszkedik.

a zsidók szellemi élete nem marad meg a román közösségbe való bekapcsolódásban, hanem a tiszteletnek azon a kötelezettségén alapszik, amelyet a zsidóság a román közösségnek tartozik annak a szabadságnak alapján, amelyet számára elismernek.

Az alkotmánytörvény intézkedései

2. A politikai élet terén viszont teljes és különleges szabályozás válik szükségessé a román közösség megvédése érdekében. A politikai élet három fontos ténykedésre osztható: a választójogosultságra, a választhatóságra és a tényleges közhivatali ténykedésre. Az alkotmánytörvény 27. és 67. szakasza szabja meg ezen a téren az irányelveket. A 27. szakasz leszögezi, hogy csak a román állampolgárok tölthetnek be közhivatali méltóságot vagy pedig polgári és katonai hivatalt, a román nép többségi és államalkotó jellegének figyelembevételével.

Az alkotmány szövege tehát nem állapít meg egyenlő jogot az összes román állampolgárok számára a közhivatali tisztségek és méltóságok elfoglalásában.

hanem leszögezi, hogy a román állampolgárok közhivatali kinevezésénél szem előtt kell tartani a román nemzet többségi és államalkotó jellegét. Ennek a jellegnek figyelembevétele nem csupán az egyszerű mérlegelés jogát adja, hanem diszkrecionális jogot biztosít, vagyis jogot ad az államnak arra, hogy az alkotmány alapján ellenőrzés nélkül szabályozza a román állampolgárok jogait. Egyébként az alkotmány 67. szakasza ugyanezt az etnikai elvet szövegezte, amikor megállapítja, hogy miniszter csak az lehet, aki legalább három nemzedékre visszamenőleg román. Egyes törvények, mint például az 1938. augusztus 14-iki közigazgatási törvény is, alkalmazza az alkotmány 27. és 67. szakaszaiban leszögezett etnikai elvet. A közigazgatási törvény értelmében királyi helytartók csak származás szerinti románok lehetnek. Ilyen feltételek mellett tehát

az alkotmányozó törvényhozók megkülönböztetik a román, vagyis a származás szerinti román állampolgár fogalmát — amely nagykörű politikai és jogi fogalom — annak a román állampolgárnak fogalmától, amely csupán egy formászerinti törvényes alkotást képvisel.

3. A gazdasági és a társadalmi élet terén természetesen befolyással van a politikai felfogás is. A materialista felfogás szerint a politikai élet a gazdasági és társadalmi élet felépítménye. A modern államelmélet szerint a politikai törvények élénk és közvetlen befolyást gyakorolnak a társadalmi életre, még abban az esetben is, ha csupán azon társadalmi erők elháríthatatlan összefüggéseiről lenne szó, amelyek felszínre törekednek és kapcsolatot teremtenek az állam politikai szervezetével. Bármilyen legyen is ennek az erőviszonynak tartalma, a gazdasági és társadalmi területnek ezzel a törvénnyel való szabályozása — a bekezdettől külön gazdasági jellegű törvényeken kívül, amelyek az állam általános gazdasági életének keretein belül szabályozzák majd és ellenőrzik a gazdasági tevékenységet —, a jelenlegi alkotmányos rendszer következményét képezi. A rendelet törvény gazdasági jellegű jogelveinek megállapításakor attól a gondolatától voltunk áthatva, hogy pontos határvonalat vonjunk ezen elvek és az alkotmányos szabályok között. Különös figyelmet szenteltünk a törvény előtti egyenlőség, valamint a munkaszabadság alkotmányos elvének.

Ezeket az elveket azonban az 1938. február 27-iki törvény szövegének pontos értelmezésével kell tisztázni.

CORSÓ nyáron is a legnagyobb slágereket hozza.

8, 5, 7.15, 9.30 kor

I. **ALOMA** Dorothy Lamour

II. **Az alvilág réme** Akim Tamiroff, Olair Trevor

465. szám a legújabb UFA htradó

A törvény előtti egyenlőség és a munkaszabadság elve

a) A törvény előtti egyenlőség azon jogától, amelyet az 1923. március 29-iki alkotmány szabályozott, az 1938. február 27-iki törvény által megállapított törvény előtti egyenlőségig nagy a különbség. Az 1923. március 29-iki alkotmány külön fejezetet tartalmazott, ezzel a címmel: „A románok jogairól.” Ebben az alaptörvényben nem létezett külön fejezet a románok kötelezettségeiről. Másrészt az egész 1923. évi alkotmányt az az elgondolás hatotta át, hogy a románok vallásra, etnikai származásra és anyanyelvre való tekintet nélkül mindazon jogokkal rendelkeznek, amelyeket az alkotmány és a többi törvények biztosítanak, másrészt pedig a románok minden külön korlátozás nélkül egyenlők a törvény előtt. Az 1923. évi alkotmány a kötelezettségekről csak mellékesen és véletlenül beszél, de

a kötelezettségek leszögezése nem foglalkoztatta különösképpen az alkotmány megalkotóját. A jogok elismerése nem az alapvető kötelezettségek teljesítésének szüksege és etnikai következményeként szerepelt.

Ezzel szemben az 1938. február 27-iki alkotmány második részének címe a következő: A románok kötelezettségeiről és jogairól. Ez a rész két fejezetre oszlik. Az első fejezet címe: „A románok kötelezettségeiről.” Ennek a fejezetnek első részében leszögezik a románok kötelezettségeinek összességét, a második fejezetben viszont a kötelezettségek teljesítésének következményeképpen megállapítják a románok jogainak összességét. Még ha kétségbevonnák is azt a jogelvet, amely szerint

az ember nem jogalany

és csupán kötelezettségekkel vagy ténykedésekkel rendelkezik a közösséggel szemben, az új alkotmányból

biztosan leszögezhető a kötelezettségek elsőbbsége a jogok előtt. Elsősorban teljesíteni kell tehát a kötelezettségeket a román közösséggel szemben és csak akkor lehet szó a jogok elismeréséről.

Sőt az alkotmánytörvényben előirt jogok a kötelezettségek teljesítéséből származnak és csak a kötelezettségek egyenlősége vezet a jogok egyenlőségéhez.

Román származású és idegen származású román állampolgárok

— Az alkotmánytörvény ötödik szakasza a következő szabályt rögzíti le: „Az összes román állampolgárok etnikai származásra és vallásra való tekintet nélkül egyenlők a törvény előtt, amely iránt tisztelettel és alárendeltséggel tartoznak.” Ez a szöveg kétségen kívül magában foglalja az összes román állampolgárokat, etnikai származásra és vallásra való tekintet nélkül. A törvényelőtti egyenlőségnek ez az elve azonban az első fejezetben nyert leszögezést, amely a románok kötelezettségével foglalkozik, így tehát

a román állampolgárok egyenlők a törvény előtt a kötelezettségek tekintetében.

Másrészt az alkotmány 5. szakaszának első bekezdése megállapítja, hogy a román állampolgárok egyenlők a törvény előtt és az iránt tisztelettel és alárendeltséggel tartoznak. Vagyis

a törvény előtti egyenlőség elvét csak a román állampolgárok kötelezettségeire vonatkozóan szögezték le, azon kivételekkel, amelyeket az alkotmány 6. szakasza foglal magában.

Az alkotmány 10. szakasza a következőket szögezi le: „A románok a lelkiismeret, a munka, a tanulás, a sajtó, a gyülekezés, az egyesülés szabadságát élvezik, valamint mindazon szabadságokat, amelyek a törvényekben szabályozott jogokból folynak.”

Az 5. szakasztól eltérően tehát a 10. szakaszban az alkotmány a „román” kifejezést használja, nem pedig a „román állampolgár” kifejezést, etnikai származásra és vallásra való tekintet nélkül.

Kétségtelen, hogy az alkotmány nem gondolt arra, hogy megszüntesse a munka szabadságát

egy román állampolgárok számára. A munka szabadsága viszont olyan jog, amely a kötelezettségek teljesítésén alapszik. A lényeg azonban az a következtetés, hogy

nem lehet egyenlőségről beszélni a román származású állampolgárok és az idegen származású román állampolgárok között

és így tehát a munkaszabadságnak a jogok hierarchiája elvén történő szabályozása alkotmányosnak tekintendő. A munka szabályozásának alapjaként tehát nem kell föltétlenül a román származású román állampolgárok közötti egyenlőségnek szerepelnie, annál is inkább, mert az alkotmány 10. szakasza és több más szakasza is, leszögezi ugyan a jogokat, de ezek gyakorlásának szabályozását a közönséges törvényhozóra bizza. Az alkotmány 10. szakasza ugyan határozottan ezt a kifejezést használja: „A törvények által megállapított feltételek szerint.”

Milyen irányelvek alapján készült el a törvény

— A jelen rendeletörvény alapját néhány irányelv képezi és ezek a következők:

1. A zsidók jogának szabályozása anélkül azonban, hogy megvonnák tőlük a román állampolgárság jellegét, amely a rendeletörvényben semmilyen tekintetével sem bír.

2. Jogi és politikai különbség a vérszerinti románok és a román állampolgárok között az alkotmány által szándékozott összes következményekkel.

3. A „zsidó” fogalmának megállapítása a rituális elv alapján, amely elv korlátozóbb, mint a tisztán életlen elv, amelyet azonban a „vér elvével” is egyesítettek, úgy ahogy azt a törvény második szakasza előírja. A vér kritériumának azonban a jelen rendeletörvény rendszerében nem fizikai hanem etnikai tartalma van, úgy ahogy már fentebb megvilágítottam. Illy módon elháríthatjuk mindazokat a nehézségeket, amelyek más európai államok hasonló törvényeinek alkalmazásánál felmerültek.

4. Végül a zsidók három csoportba való beosztásának elve politikai, jogi és gazdasági helyzetüket illetően. Ez a csoportosítás nem véletlen hanem arra szolgál hogy átmenetként szerepeljen egy olyan rendszerben amelyet a jövő hoz magával. Rendkívül fontos pontja a rendeletörvénynek az a rész, mely „a zsidó” törvényes fogalmát megállapítja.

— A rendeletörvény második szakaszában zsidóknak minősítjük a törvény értelmében a zsidóvallásukat, tekintettel arra, hogy

A különböző csoportokba tartozók jogai

Ugyanebben a szövegben két körülménnyel is foglalkozunk és leszögezzük: a) zsidó jellegű, vagy az a rendeletörvény megállapította, nem eszközözhető változás azáltal, hogy valaki a rendeletörvény megjelenése után keresztény hitre tér át b) azok, akik a rendeletörvény megjelenésekor zsidó hitközség tagjai voltak, zsidóvallásuknak tekintendők, míg

a zsidó származású ateisták a rendeletörvény értelmében ugyancsak zsidóknak tekintendők.

— A rendeletörvény külön intézkedik azokról a zsidókról, akik 1918. december 30. után jöttek Romániába. Az ebbe a csoportba tartozó zsidókra terjed ki a legtöbb tilalom.

A minisztertanács külön állapítja meg majd korlátozó jelleggel, hogy milyen foglalkozásokat üzhetnek ezek az állampolgárok közül, amelyeket egyébként a kormány nem korlátoz.

A rendeletörvény ezután a zsidóknak egy másik csoportját különbözteti meg akik multjuk és eddigi életük következtében a román nemzetnek azt az ajándékát élvezhetik, hogy

meghatározott kedvezményes elbánásban részesüljenek, amely azonban csak erkölcsi kritériumokon alapulhat.

Ezeket az erkölcsi kritériumokat gondosan és igazságosan állapították meg és nemcsak azt vették például, hogy ezek milyen régen tartózkodnak az országban, hanem különböző ténykedéseiket tartották számon. A rendeletörvény 4. szakasza külön foglalkozik azokkal, akik 1918. december 30-ig naturalizálás vagy törvény utján kapták meg a román állampolgárságot, vagy pedig az 1879. évi alkotmány 7. szakasza második be-

szövegezi ugyan a jogokat, de ezek gyakorlásának szabályozását a közönséges törvényhozóra bizza. Az alkotmány 10. szakasza ugyan határozottan ezt a kifejezést használja: „A törvények által megállapított feltételek szerint.”

erkölcsi, szellemi és szervi összeférhetlenséget látunk a vérszerinti románok és a zsidóvallás között.

Ezt az elgondolást kimélyítettük azokra vonatkozóan, akik zsidóvallású szülőktől származnak és akik vérükben egy szellemi és szervi összeférhetetlenség sorsát hordják, amelyet a leszögezésbe való beszívargás lehetőségét azok előtt, akik születésük alkalmával a keresztény vallás áldását kapták, zsidóvallású szüleik azonban nem keresztelkedtek meg. A gyerekeknek a keresztény vallásra való bizását politikai oportunitásnak tekintjük, amelyet a leszögezés nem törölhetett el. Ugyanez az eljárás kerül alkalmazásra, ha a keresztény gyermek anyja is keresztény, de az apa zsidóvallású, mert a törvény az apa vallási ellenállását úgy tekinti, hogy az újszülött sorsát is magában hordja. Így tehát a c) és d) bekezdések, — bár látszólagos pleonazmust tartalmaznak, — ez mégis szükséges, mert

a „zsidóvallású meg nem keresztelkedtek” kifejezés határozott esetekre vonatkozik

és ezek tartalmát a bírói hatóságok interpretálása szögezi majd le. Ugyanilyen elbírálás alá esik a zsidóvallású anya házasságon kívül született gyermeke is. Végül a zsidó törvényes fogalmába iktattuk azon zsidó asszonyokat is, akik a Nemzet Pártja megalakulása előtt kevesebb, mint egy évvel keresztelkedtek meg. Az ő helyzetük azonban nem lesz kihatással férjeikre és utódaikra, akik továbbra is a nemzeti közösségbe tartoznak.

kezdésének értelmében, annak jutalmaképpen kapták a román állampolgárságot, hogy a függetlenségi háborúban résztvettek. Ugyanez a szakasz intézkedik azonosdobrudzai zsidó lakosokról, akik az 1909. 1910. és 1912. évi törvények alá esnek valamint azokról, akik Románia háborúiban Romániáért a tűzvonalban harcoltak, így tehát

különbséget vesznek azok között, akik különböző szolgálatoknál vagy pedig a tartalékoknál lettek mozgósítva és azok között, akik résztvettek a harcokban az ország ellenségei ellen, közvetlenül a tűzvonalban

A bírói hatóságok állapítják majd meg ezekben a fentemlített jogosultságát. Ezek csoportjából is kiessenek azonban azok, akik egyénileg fogságba estek, vagy akik elhunytak a harcok során, illetve az ellenség által elfoglalt területre mentek. A kedvezményezett közé tartoznak a sebesültek, a bravuros eseményekért napiparancsban megemlítették még abban az esetben is, ha nem harcoltak a tűzvonalban.

Azon járőrökre gondolok, akik érdemeket szereztek.

Végül ugyanebbe a csoportba kerülnek azoknak az utódaik.

akik a fenti kedvezményeket élvezik

— Azonban a fenti csoportban szereplők sem kerülnek be a nemzeti közösségbe, mert a) megvonnák tőlük azt a jogot, hogy a jövőben közhivatalokba nevezzék őket, b) nem lehetnek falusi javak birtokosai, c) nem vehetnek részt az ország politikájának irányításában és általában a politikai tevékenységben, d) nem lehetnek hivatásos katonák.

FORUM nyáron is nagy tilmeket látszik.

Ma szenzációs keltős műsor!

I. Az oxfordi diák. Robert Taylor és Maureen O'Sullivan-al.

II. A karnevál királynője. Sonja Henie és Richard Greene-el.

Uj UFA-híradók főbb tartalma: A német táncosár visszatér Merz gbe, amely ki let: üritva a hábo. u tartára, Hitler kancellar besz. de a Kroll Operában, amelyben az utolsó felhívást intézi Angliához. Berlnben fogadják a francia frontról visszatérő nmet katonaságot stb., stb.

A szünetben fellép az ARISSON TRIO szenzációs a'robotaszámokkal!

Előadások: 5. 7.15 és 9.30 órákor. — 3 órákor olcsó helyarakkal: A SING-SING FOGLYA.

A korlátozások

Végül a rendeletörvény egy harmadik csoportot különböztet meg amelybe azok a zsidók tartoznak, akik nem esnek a fenti két kategóriába és akik a rendeletörvény értelmében bármilyen tevékenységet és foglalkozást folytathatnak, kivéve azokat amelyeket a rendeletörvény határozottan megtilt. A rendeletörvény értelmében az ebbe a csoportba tartozó zsidók, valamint az 1918. után Romániába jött zsidók számára tilos:

- a) Bármilyen közhatal elfoglalása, fizetéssel, vagy anélkül.
- b) A közszolgálatok tevékenységében közvetlen formában való részvétel.
- c) Olvasmányok, folyóiratok, újságok, kiadványok, illetve egyéb sajtótermékek terjesztése, elosztása, forgalmazása, illetve a sajtótermékek terjesztésében való részvétel.
- d) Bármilyen természetű köz-, vagy magánvállalat igazgatótanácsában való tagság.
- e) A falvakban való kereskedelem és bármilyen címen való monopólium birtoklása.
- f) Keresztény vallásúak gondnoka, vagy gyámja.
- g) Katona, illetve katonai feladatokat ellátó személy.
- h) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.
- i) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.
- j) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.
- k) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.
- l) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.
- m) A román nyelvű sajtó, illetve a román nyelvű sajtó terjesztésében való részvétel.

(zsidókat) jogalkotóként működni, m) a keresztény gyermek fölött az apa jogát gyakorolni más feltételek mellett, mint ahogyan azt a rendeletörvény 13. szakasza szabályozza.

A rendeletörvény 14. szakasza megtiltja a zsidók számára román nevek használatát és az ettől való eltérést büntetlik.

Szükséges rámutatnom arra, hogy a gazdasági életben olyan intézkedések váltak szükségessé, amelyekkel ez a rendeletörvény külön nem foglalkozik, de amelyek fölöttlenül szükségesnek mutatkoznak a gazdasági élet ellenőrzése és romanosítása szempontjából.

Románia csak a románoké!

A nemzet ereje és felépítése a hősi erények elsőbbségében rejlik, ezek számára a föld, a gazdaság és a politikai vezetés életfontosságú a hierarchia teljes lépcsőzetén. A mi népünk földműves nép, minden forrását a parasztság képezi. A mi erők a vér és a föld nemessége és ezért kell ezt megvédeni. Ezért szükség van ennek a törvénynek a megszületésére. Ez a rendeletörvény amely a zsidók jogi, politikai és gazdasági helyzetét szabályozza egyben a kizárások révén a románok jogait szögezi le.

A rendeletörvény a történelmi sorsból fakad és a nemzet védelmi törvényét szögezi le. Ez azok számára, akik a kormányzás politikai felelősségét veszik, ennél is többet jelent, mert az egyetlen biztos határozott és becsülettel kiindulási pontot képezi az örökérvényűséghez fűződő Románia felé. A jövő nekem ad majd igazat.

ION GRUIA
Igazságügyminiszter

A rendeletörvény részletes intézkedései

1. SZAKASZ A zsidók jogi helyzetét a következő törvény szabályozza:

2. Zsidónak tekintendő: a) Aki zsidó vallású. b) Aki zsidó szülőktől származik. c) Az a keresztény aki zsidó vallású szülőktől származik és azok nem keresztelkedtek meg. d) Az a keresztény, akinek anyja keresztény de apja meg nem keresztelkedett zsidó. e) Az a természetesen született gyermek, akinek anyja zsidó. f) Azok a zsidó nők, akik kereszténnyel kötődtek házasságot és a Nemzeti Pártjának megalakulása előtt egy évvel nem tértek át.

A vér szerinti zsidók a zsidó vallásról történő átérés a jelen törvény megszületése után nem jelentik a zsidó jelleg megváltoztatását.

Zsidónak tekintendő mindazok, akik zsidó hitközségek tagjai.

3. A zsidók jogi helyzetére vonatkozólag három kategóriát állapítanak meg:

4. I CSOPORT: Mindazon zsidók, akik 1918. december 30. után jöttek az országba.

5. II. CSOPORT: a) A naturalizáltak, vagy a törvény által egyénenként elismertek 1919. december 30-ika előtt. b) Aki az 1879. évi alkotmány 7-ik szakasza alapján mint a függetlenségi háborúban résztvevőket naturalizáltak. c) A dobudzsai naturalizáltak. d) Azok, akik Románia háborúiban Romániaért a tüzvonalban harcoltak, az egyénenként jogszabály esetleg, valamint az elfoglalt területekre átköltöztek kivételével. e) A sebesültek és kilymitettek hátramaradottai. f) A háború hősi halottainak leszármazottai és az előző fejezetekben felsoroltak utódai.

6. III. CSOPORT: Mindazok, akik az első és második csoportba nem tartoznak.

7. Mindazok a zsidók, akik az I és III csoportba tartoznak, nem lehetnek:

- a) Sem fizetéses, sem fizetés nélküli köztisztviselők, sem közhatalok közvetlen munkatársai.
- b) Azok, akik olyan foglalkozást üznek, amelyek természetüknél fogva közvetlen kapcsolatban vannak a közhatalmakkal: ügyvédek, közjegyzők, szakértők és más hasonló foglalkozásuk.

A falusi birtokok eladásának kötelezettsége

11. szakasz: Bármelyik csoportba tartozó zsidók nem lehetnek falusi birtokok tulajdonosai. A földművelésügyi minisztérium felhatalmazást kap arra, hogy az alkotmánytörvény 16. szakasza, valamint a 27. szakasz 4. bekezdésének megfelelően intézkedjen a kizárításra vonatkozó szabályok alapján a jelen törvény által kitűzött célok megvalósítása érdekében bármilyen kategóriába tartozó zsidók eladhatják vérbeli románoknak falusi birtokaikat, a földművelésügyi minisztérium számára biztosított elővétel lekötésével. Zsidók, bármelyik csoportba is tartozzanak, a jövőben nem rendelkezhetnek falusi ipari vállalatokkal. Ha mégis ilyenekkel rendelkeznek, az ügyvezetés kéri a jelen törvény intézkedéseinek haladéktalan alkalmazását. A földművelésügyi minisztérium kizárhatja az eladott, vagy átadandó birtokot és az eladó részére kifizetheti a bíróság által megállapított árat, vagy pedig az eladási árat, ha ez alacsonyabb a jogos árnál. Abban az esetben, ha a birtokhoz örökség útján jutott volna zsidó személy, köteles azt az örökség megnyitásától számított hat hónapon belül felszámolni, különben a felszámolást a bíróság végzi.

12. szakasz: A 7. szakasz h) pontja alatt foglalt intézkedéseket az érintett minisztériumok végrehajtási utasítás révén részletezhetik, illetve vitathatják meg.

c) Bármilyen köz-, vagy magánjellegű vállalat igazgatótanácsának tagjai.

d) Falusi közszolgálatokban kereskedő.

e) Alkoholt-, vagy más szeszszállítás. Illetve bármely formájú monopólium elárnyosítója.

f) Gyám, vagy gondnok keresztény vallású lelett.

g) Katona.

h) Mozgóképesség nélküli, vagy hétről, román lap vagy folyóirat kiadója, román nyomtatvány terjesztője és bármely román nemzeti propaganda-eszköz terjesztője.

i) A nemzeti sportszervezetek vezetőségi tagja, vagy járóka.

j) Köztisztviselők szolgálja.

8. Az I. csoportba tartozó zsidók szabadfoglalkozását külön miniszteri engedély nélkül nem folytathatják. Ezek nem jelölhetők szabadfoglalkozású szak szervezethez a vezetőségbe, vagy igazgatóságba.

A harmadik csoportban felsorolt zsidók bármilyen tevékenységet, mesterséget, foglalkozást folytathatnak, kivéve a 7., 10., 11. és 13. szakaszokban foglaltakat.

9. A II. csoportba tartozó zsidók szerzett jogait megőrzik, kivéve a 11. és 12. törvényszakaszban foglaltakat, jelen dekretum megszületése után azonban köztisztviselők nem válhatnak.

10. A katonai kötelezettség becsüthetetlen kötelezettség lévén, a jelen törvény alapján az I és III csoportba tartozó zsidók számára ez nézűgyvi kötelezettséggé válik, amit minden egyes zsidó számára anyagi ereje szerint, valamint annak a körülménynek a figyelembevételével, hogy katonai szolgálatot teljesített-e, vagy sem határoznak meg, azonkívül munkakötelezettséggé is válhat az állam és a köztisztviselők szükségleteinek megfelelően. A közmunkát az illető köpöstételek szerint szabják meg.

A II. csoportba tartozó zsidók nem lehetnek hivatalos katonák. A nemzetvédelmi minisztérium dolgozói ki az erre vonatkozó végrehajtási utasítást.

A pénzügyminisztérium külön törvénnyel állapítja meg a pénzügyi kötelezettségek teljesítésének módjait.

13. szakasz: Megvonható az apai hatáskör gyakorlása a keresztény gyermek fölött a zsidó apától, ha bírót uton megállapított nyert, hogy a vallási és nemzeti elvekkel ellenkező szellemben neveli a gyermeket.

14. szakasz: Bármely kategóriába tartozó zsidónak nem lehet román neve.

Az eddig felvett neveket érvénytelenítik. Aki ilyen viselkedést illetéktelenül megkísérel, vagy ilyen név felvételének kérvényezését kísérel meg, megbüntetik.

15. Az elemi köznevelés, valamint a felsőbb oktatásra vonatkozólag külön törvények fogadják intézkedni az 1938. február 27-iki alkotmánytörvény 10. és 21. szakaszainak keretében.

A zsidó vallás továbbra is az alkotmányban szabályozott módon és az érvényben lévő törvények védelme alatt áll.

A törvény végrehajtására megállapított határ dők

16. A törvény rendelkezése alapján az alkalmazás a következő módon történik:

a) A köztisztviselők 3 hónap alatt távoznak az a) azokat, akiket a törvény nem engedélyezett köztisztviselőknek. b) Mindazok, akiket a jelen törvény eltilt foglalkozása igazságtól, a törvény megszületésétől számított hat hónapon belül likvidálni tartoznak munkáikat és jogukat. A folyamatban lévő szerződéseket tiszteltetben kell tartani. c) Mindazok, akik gazdasági vagy szociális természetű foglalkozást üznek, melyektől jelen törvény eltiltja őket, a törvény kihozásától számított hat hónapon belül elhagyandók.

Ezt a határidőt meghosszabbíthatják miniszteri tanácsi jegyzőkönyv útján, abban az esetben, ha a nemzetgazdaság érdekében ez szükségesnek mutatkozik.

17. A törvényesen megszerzett jogokat tiszteltetben kell tartani, így köztisztviselők nyugdíjak, magán-tisztviselők nyugdíjak, valamint bármely elhözsajátításból fakadó végkielégítés tiszteltetben kell tartani.

18. Különböző végrehajtási utasításokra tesz utalást.

19. Azon érintettek, akik kötségekben vannak a jelen törvény megszületése után, a jelen törvény megszületése után nem jelentik a zsidó jelleg megváltoztatását. Zsidónak tekintendő mindazok, akik zsidó hitközségek tagjai.

20. szakasz: Azok, akik a jelen törvény alkalmazása révén jogalkalmat veszítenek, a közigazgatási bírósághoz adhatnak be ügyvezetési kérelmet.

Büntető intézkedések

21. szakasz: Azok, akik származásuk eltitkolásával alkalmazták magukat 1 hónaptól 6 hónapig terjedő elzárással büntethetők. Azok, akik nem tartják tiszteltetben a jelen törvény 13. szakaszát, egy hónaptól egy évig terjedő elzárással és 5 ezer leitől 20 ezer leit terjedő bírsággal sújthatók. Azok, akik nem tartják tiszteltetben a jelen törvény 7. szakaszának b, c, d, e, f, g, h, i, j. pontjait, a 16. szakasz b és c bekezdéseit és a 14. szakasz rendelkezéseit, hat hónaptól 2 évig terjedő büntetéssel sújthatók. Hat hónaptól 2 évig terjedő büntetéssel sújthatók azokat, akik annak ellenére, hogy törvényes hatáskörükre való tekintettel jogukban és módjukban lenne a jelen törvény kihágásának megakadályozása, ezt mégsem teszik meg. Hat hónaptól 2 évig terjedő büntetéssel sújthatók azokat is, akik fiktiiv személyekként szerepelnek és azokat, akik ezen személyek nevét kikölcsönzik a törvény megkezdésének céljából. Ugyancsak ezzel a büntetéssel sújthatók mindazokat, akik bármilyen formában megszegik a jelen törvény tilalmi intézkedéseit.

22. szakasz: A törvényeségek illetékeinek a gyanús esetekben, valamint a kihágások ügyében dönteni, a büntetéseket kimérni, a fellebbezések a büntetőtörvénykönyv és a perrendtartás szakaszai alapján történnek.

23. szakasz: Az igazságügyminiszter felhatalmazást nyert arra, hogy a jelen törvény végrehajtási utasításait kidolgozza.

A miniszterelnök intézkedésére az emelt köztisztviselői fizetéseket utalják ki

Bucurestiből jelentik: Gigurtu Ion miniszterelnök elrendelte, hogy a köztisztviselői törvény értelmében az összhanghozott fizetési rendszer alapján augusztus elsejével a fel-emelt köztisztviselői fizetéseket utalványozzák ki. Ezek a fel-emelt fizetések a városokban a polgármesterek, a prefekturákon és községekben a prefektusok előterjesztése alapján kerülnek a helytartóság jóváhagyása elé.

Gigurtu Ion miniszterelnök a tisztviselői fizetések összhangba hozása során ma jóváhagyta a nemzetnelvelésügyi minisztérium, valamint az egész alsó, közép- és felsőbbtársadalmi kar, a pénzügyminisztérium, a külügyminisztérium és diplomáciai testület, a nemzetgyűlés két háza tisztviselőinek új státusát. A jövő hét folyamán kerül sor a többi minisztériumok hasonló ügyeinek elintézésére.

ARADI KOZLONY

Cím: Arad, Szerkesztőség: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 . . . || Egy hónapra 70 . . .

Népi egyetértést

Az alábbi cikk a temesvári „Déli Hírlap”-ban jelent meg „Felelőtlen igazgatók” címmel és bánsági vonatkozásaira való tekintettel mindenképpen igényt tarthat az erdélyi magyar olvasókörzség figyelmére.

„Ugy a Magyar Népközösség, mint magunk is ismételtelen felemeltük intja szavunkat a rémhírterjesztők aknamunkája ellen. A sötétben bujkáló kutyák azonban tovább folytatják átkos játékukat és legbőből kapott minden alapot nélkülözött kitalálásaikkal igazgatják embertársaik kedélyét. Ők azok, akik mindenkinél előbb és jobban tudnak mindent, a titoktartás kötelezettsége alatt a leglehetősebb híreket terjesztik és összeköttetéseikre való hivatkozással úgynevezett államtitkokat árulnak el. Az egyik a külügyminiszteriumban szolgálatot teljesítő rokonára, a másik Mussolini megbízottjával való barátságára, a harmadik Hitler romániai helytartójával való beszélgetésére hivatkozik. Mondanunk sem kell, hogy a külügyminiszteriumban semmiféle rokona nincsen Mussoliniról csak az újságból tud és Hitlerhez anyul köze van, hogy egyszer hallotta a rádióban beszélni. De azért ők a beavatók, ők a főbizalmiak és ha nagyon megpiszkálják, kiderül az is, hogy tulajdonképpen ők adják a tanácsot a nagyhatalmaknak, hogy milyen ügyben hogyan járjanak el.

„Ezekkel az élő hírharsónakkal mindenütt találkozzunk: utcán, kávéházban, vendéglőben. Minden hely és minden időpont alkalmas nekik arra, hogy beteges képzeletük szüleményeit elhelyezzék. Különösen az egyes népcsoportokban igyekeznek a másik népcsoport ellen rágalmaikat elszórni, mert azt remélik, hogy így megbonthatják azt a hagyományos békét, mely nálunk az egyes nemzetiségek között uralkodik. A magyaroknál a németek ellen, a németeknél a magyarok ellen helyezik el aknáikat. Bizva abban, hogy ezek robbannak, vélt, vagy látszólagos ellentétek lángot vetnek, melynek tüze néleg megsüthetik a maguk kis romlott pecsétyét. Legújabbban a Német Népközösség volt kénytelen hivatalos formában nyilvánosságra hozni ezeket a piszkos machinációkat és rámutatni arra, hogy ezek németellenes körökönél származnak és céljuk nyugtalanságot és bizalmatlanságot kelteni.

„Erdélyben, de a Bánságban is az egyes népcsoportok fial nemzedékek óta a legpéldásabb egyetértésben élnek egymás mellett, az összhangot semmi meg nem zavarta és nem is zavarja meg, hacsak álnok hírzérek hazugságaikkal el nem vonják a lelkeket a bizalmatlanság magvait. Az újabbkori történelem folyamán ritkán jutott osztályrészül mozgalmasabb nemzetközi helyzet az embereknek, mint ma. Tisztaiban kell lenniük azzal, hogy ennek megoldása és mielőnti irányítása nem rajtuk múlik és nem tőlünk függ. Sokkal hatalmasabb erők mozgatták az eseményeket, semhogy valamelyikünknek akár véleménye, akár véleménynyilvánítása egy likarenyit is változtathatna rajtuk. Csak a saját magunk egyéni sorsán ronthatunk felelőtlen hírek hallgatásával és terjesztésével. Hivatásunk ma fokozott mértékben nem lehet más, mint hallgatni, dolgozni, teljesíteni kötelességünket és higgadt nyugodt magatartásunkkal embertársainknak is példát szolgáltatni. A suttyó baritonoknak pedig kiáltásuk oda: cöki!

„Azonban amikor foglalkozunk a zavarosban halászni akarók sötét jzelmével, nem mulasztjuk el rámutatni arra a súlyos veszélyre, mely egyes lakosságokban rejlik. Itt is, ott is olvasunk cikkeket, melyek a magyarság ellen uszítanak. Nem is álltamiban, nem is burkoltan, hanem egészen nyíltan. Régi, világháború előtti vagy háború utáni eseményeket, ellenőrizhetetlen meséket találunk fel olvasóinknak a magyarok kegyetlenkedéseiről, nem restelnek vissza. Nyílt szájú évtől történések nem mindig megbízható forrásokhoz és így szítják a hangulatot a magyarság ellen. Mi céljuk van ezzel? És mi ad időszerűséget ezeknek a mult temetőjéből kiásott célozatos lezendáknak? Ha valóban megfontoltak volna az az események, melyekről olyan kéjjel számolnak be, a mai magyar nemzedéket akarják ezéért felelősségre vonni? Amikor a határsági ruzsákozásokon végig mindent azt hallunk, hogy mindenki krizise meg nyugalmat, viselkedjék a zaklatott időkben csendesen és bé-

késen, mi vezet ezeknek a tendenciósus híreknek terjesztőit? Kérdések, melyekre nehéz a feleletet megtalálni, hacsak nem tételezzük fel, hogy nem az állam és nem a köz érdekeit tartják szem előtt. A magyarság felelős vezetői óva intették és óva intik népközösségük tagjait minden, legszebb kilengéstől is és dicséretére legyen mondva népünknek, magatartása ellen nem is merült fel panaszs. Meggyőződésünk, hogy így lesz továbbra is de kérjük mindazokat, akiker illet, hogy hagyjanak fel felelőtlen uszításikkal!”

— ELUTAZOTT NÉMETORSZAGBA ÉS OLASZORSZAGBA A ROMÁN TANULMÁNYI BIZOTTSAG. Bucuresti. Hivatalosan jelentik: Azok a szemleml és gazdasági eredmények, melyeket nem a fegyverek győzelmével, hanem az elvek mindenütt átütő erejével fogva értek el a tengely hatalmai, őszinte visszhangra találtak Romániában és a nemzetiszocialista, valamint a fascista rendszerek nemcsak közelférközték a románok lelkehez, hanem abban termékeny talajra találtak. Ennek szolgálatában indult el a két román hivatalos bizottság Németországba és Olaszországba, hogy ennek a két nagy átfogó államrendszernek részleteit, működését a helyszínen megismerhessék és az ott nyert tapasztalatok alapján értesüléseiket és benyomásait Románia javára fordíthassák.

— ELINDULT ANKARABA A ROMÁN GAZDASÁGI BIZOTTSÁG. Bucuresti. A nemzetgazdasági miniszteriumban Gheorghe Strat államtitkár utasításokot adott a Törökországba induló román kereskedelmi bizottságnak, amely ma utnak is indult Ankarába.

Használt, de jó karban lévő
prizmáslátcsővet
készpénzért **KUN** szaklászó, Arad,
veszek. Bul. Regina Maria 10.

— CAFOLJAK GAMELIN ÖNGYILKOSSÁGANAK HIRÉT. Vichyből jelentik: Gamelin öngyilkosságáról elterjedt híreket cáfolják.

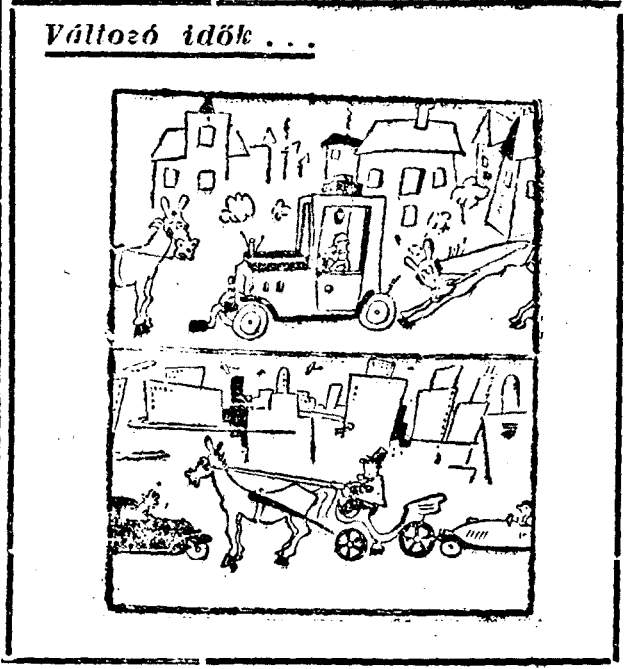
„Az ember tragédiája” Frankfurtban magyarul kerül színre

A budapesti Nemzeti Színház dr. Németh Antal igazgató vezetésével szeptember folyamán a frankfurti Városi Színházban vendég szerepel. Madách Imre remekműve, amely német nyelven már számos színházon — legutóbb Hamburgban és Berlinben — aratott nagy sikert, most magyar színészek tolmácsolásában, magyar nyelven kerül előadásra Frankfurtban.

— MEZŐGAZDASÁGI KIVITELI TAMASZPONTOKAT SZERVEZNEK MUNTENIÁBAN ES OLTENIÁBAN, Bucuresti. Az export felindítésére alakult bizottság a nemzetgazdasági miniszteriumban ma kidolgozta azokat az irányelveket, melyek Munteniában és Olteniában mezőgazdasági kiviteli központok szervezésére vonatkoznak. Ebből a két tartományból főként tojás- és baromfi-kivitelét indítanák meg.

— AZ ANGOL KORMÁNY UTJÁRA ENGEDI A „BUCEGI” ROMÁN HAJÓT. Constantából jelentik: Ideérkezett hírek szerint az angol kormány úgy határozott, hogy szabad utat enged a Bucegi román hajónak, melyet két másik román gőzessel visszafartottak Port-Sajdban. A hajón jelentékeny káncsuk, motor és más jutos anyagokomauv van.

— TÖMEGSZERENCSETELENSÉG BUZAU MEGYÉBEN. Buzau. (Rador.) A buzaumegyey Gagani községben borzalmas szerencsétlenség történt. Eddig még ki nem derített okból kifolyólag egy gépház kázánja felrobbant és 12 munkást megölt, többet pedig megsemmisített. A hatóság vizsgáat megkezdődött.

— A CLAR VIZIREPULÓGEP 24 ÓRA ALATT SZALLITJA NEWYORKBA A LONDONI UJSÁGOKAT. Londonból jelentik: Az Evening Standard megírja, hogy a németek most újabb röpiratesóvel árasztották el Angliát. Az első röpiratszallítmány Hitler beszédét tartalmazta, míg most a második közli azoknak a német főtiszteknek a névsorát, akik a franciaországi és verduini harcokban kiűntették magukat. Ezeket a röpiratokat is elérvezetik a Vörös Kereszt javára. A Daily Telegraph, mint az angol repülés nagy sikerét könyveli el, hogy a lapnak szombaton ki nyomott példányait vásárnap Newyork valamennyi újságárus kioszkjában olvasták. A CLAR vizirepülőgép szállítja rendszeresen az angol újságokat Amerikába.

Vedd tontolóra minden szavadat.

— MAGYAR MŰVESZEK ÉLETE NEWYORKBAN. Hunyady Sándor, aki kalandos amerikai útja során legutóbb megbetegedett, teljesen felgyógyult, már alig várja, hogy visszaterjen Európába. Amerikai kiadócégekől és lapoktól kapott Hunyady Sándor ajánlatot, akik regényt, illetve cikkeket és novellákat akartak írni a kiűntő íróval. Hunyady azonban azzal utasította vissza ezeket a megísztelő és anyagilag rendkívül előnyös ajánlatokat, hogy sajnálja, de nincs módjában amerikai vállalatok számára dolgozni, mert hamarosan visszater Európába. Most aztán várja az alkalmat, hogy csakugyan visszaterhessen. Ugyancsak Newyorkban tartózkodik Kálmán Imre, a világhíres magyar zeneszerző. Kálmán Imre a Metroyai tárgyal jelenleg s ha a tárgyalások eredményre vezetnek, akkor ő szerzi az idén a Broadway Melody zenéjét.

— IDŰNKÉNT SZABAD NÉMETORSZÁGBAN KÜLFÖLDI RÁDIÓT HALLGATNI. A külföldi rádióhallgatásra vonatkozóan érdekes határozatot hozott a német hírség. Eszerint időről-időre szabad hallgatni a hollandi, belgiumi, luxemburgi, továbbá a megszállt norvég, lenyel és francia területek rádióit. Tilos azonban a dán rádió hallgatása. A protektorátus rádiót belföldi rádióknak tekintik. Jelen hallgatásuk nincs tiltva.

— A „MEIN KAMPF” SIKERE SVÉDORSZÁGBAN. Stockholmól jelenti a „D. N. B.”: A svéd könyvpiacra a legnagyobb sikere Hitler „Mein Kampf” című műve svéd fordításának van. A első svéd nyelvű kiadás, amelynek címe „Mein Kampf” teljesen elfogyott. Egy-egy példányért már 40 svéd koronát is ígérnek.

— ÚJABB LETARTÓZTATÁS A BUDAPESTI ZSAROLÓ HIRLAPIROK BÜNÜGYÉBEN. Budapest. Néhány nappal ezelőtt a budapesti rendőrség letartóztatta Bilinkievics-Szentiványi nyilas-hírlapíró, a „Magyarság” című nyilaslap munkatársát, aki társaival együtt nagyon sok jómódu embert megszarolt. Az időközben történt vizsgálat adatai alapján most ezzel az ügyvel kapcsolatban letartóztatták Udvari-Lavandovszky Ferenc 45 éves hírlapíró is, aki a „Nép” című szélsőjobb-oldali hetilap közgazdasági rovatvezetője. A rendőrség ugyanis megállapította, hogy Udvari-Lavandovszky is részt vett a Bilinkievics-féle zsarolásokban. Eddig több, mint száz ember jelentkezett, akiket ez a társaság megszarolt. A zsarolóbanda két csoportba tömörülve működött és a bünszövegeket szála szelés rétegekre kiterjedtek. A nyomozás további során még számos letartóztatás várható. A rendőrség Bilinkievics és egy Fekete nevű bűntársát átadta az ügyészségnek, míg az ügy harmadik fészereplőjét Böhm-Barabás Bélát, aki nemrég tért vissza Palesztinából, inernálták.

— ELMEGYÖGYINTÉZETBE UTALNAK EGY TEMESVÁRI GYILKOST. Temesvári munkatársunk jelenti: Még élénken emlékeztében el a közönségnek az a kegyetlen rablőgyilkosság, melynek áldozata a 63 esztendőes Hilger Magda özvegy-asszony volt. Az öregasszony súlyos sebekől borítva január 18-án ágyában holtan találtak. A gyilkosság tettesét a csendőrség Jambor József favigó személyében elfogta. A temesvári ügyészség most folyó kihallgatásai során úgy látszik, hogy a gyilkos nem normális és ezért valamelyik elmeegógyintézetbe inernálták megfigyelés céljából.

— Megindul a Népközösség szövetségi tantolyama is. Részletesen beszámoltunk a Magyar Népközösség által megindított képzőművészeti tantolyam megnyitására, melynek keretében a rajz, festészet, szobrászat és kerámia tananyagát már tanítják. A tervbevetett szövetségi tantolyam az előkészítő munkálatok befejezése után, augusztus 12-én, hétfőn veszi kezdetét. A szövetségi tantolyamon az iparművészet és háziipar mind den ágazatát fogják tanulni az erre felkészült hallgatók a műteremben felszerelt modern szövevényen. A szövetségi tantolyamra jelentkezni lehet a Népközösség Iosif Vulcan-ucca 12. alatti központi irodájában, míg a tantolyamok az Episcopiei-ucca 28. első emeletén levő műteremben tartatnak.

Adakozzunk a magyar közművelődésre! A Magyar Népközösség könyvtára minden magyarnak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beérkezését kérjük a Iosif Vu'can ucca 12. szám alatt levő Központi Irodába

Megérkeztek Bucurestibe a németországi ifjuság kiküldöttei Szombaton rádión közvetítik az Országőr-ünnepségeket

Bucurestiből jelentik: A német-román ifjuság baráti együttműködésének jegyében érkeztek meg az Országőr németországi vendégei ötnapos látogatásra. A Hitlerjugend képviselőit az Országőr részéről a banesai repülőtéren Guganau alezredes, vezérkari főnök, a bucuresti-i német követség képviselőiben Welker dr. követségi tanácsos fogadta. A vendégek nevében Oberlicht Johann vezető köszönte meg az üdvözlést, majd a repülőteréről az Ambassador-szállóban levő szálláskarral hajtottak. Ma Sidorovici Teofil fogadta a német vendégeket.

A bucuresti-i rádió szombaton este 21 óra és 22 óra 30 perc közötti időben közvetíti a predeal-i országőrtábor-ünnepségeit, melyeken megjelenik Mihai trónörökös, Alba Iulia nagyvaidája, Sidorovici Teofil Országőrfőparancsnok, valamint a németországi Hitlerifjuság vendégként ideérkezett parancsnokai és parancsnoknői.

— 63 MILLIÓ LEI ÉRTÉKŰ ROMÁN GABONAT VÁSÁROLT JULIUSBAN NÉMETORSZÁG. Bucuresti. (Rador.) Németország júliusában hatvan három millió lei értékű gabonát vásárolt Romániától.

— ANGLIÁBAN TAKARÉKOSKODNAK A FÜRDŐVIZZEL. Ne ártse ki, illetve ne engedje le a fürdővizet az, aki utóljára fürdött — ezt a rendelkezést adták ki legutóbb Angliában, hogy mindig legyen készletben víz légítámadás esetére.

— MAGYAR-NÉMET GÉPIPARI TANÁCSKOZÁSOK. Budapestről jelentik: Szeptember közepén, miután az elvi tárgyalások sikerrel végződtek, megkezdődik Berlinben a magyar-német gépipari közös szakmai tanácskozása.

— MEGHALT SZALASI FERENC. Budapestről jelentik: Idősebb Szalasi Ferenc katonai ex-főszámvevő, meghalt. Az elhunyt Szalasi Ferenc őrnagy, a szept. Csillagbortónban büntetését töltő, ismerő nyilasvezér édesapja volt.

— TIZMILLIÓ KILOGRAM OCSKAVASAT ALDOZNAK HADICÉLRA AZ ANGOL KASTÉLYOK URAI. Londonból jelentik: Mary angol anvakirályné megengedte a hatóságoknak, hogy kastélya vaskezelését lebontsák és a hadfelszerelés céljaira fordítsák. A királyné példáját a legtöbb angol kastélytulajdonos követte. Így mintegy 10 millió kilogramm ocskavasat sikerült összegyűjteni.

— HÁZASSÁGI KÖLCSÖNÖK OLASZORSZÁGBAN. Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap közli a kormány új rendelkezését a házassági kölcsönök folyósításának módjáról és a népes falusi családoknak nyújtott könnyítésekről. A házassági kölcsön után 1 százalékos kamatot fizetnek és ha a házasságból gyermek származik, a visszafizetést automatikusan elhalasztják.

— REKVIEM. Vasárnap, augusztus 11-én délelőtt 11.45 órakor az aradi görögkatolikus templomban rekviemet tartanak az aradi állambiztonsági hivatal egykori tisztviselőjének Bugnariu Ioan-nak emlékezetére. A rokonság, barátai és tisztelői kéri Jászas ismerőseit a most egy esztendeje elhunyt tisztviselőnek, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a templomban.

Gyakrabban vétekezünk, ha sokat fecsegsünk.

— Az aradi munkakamara ezton közli az érdekeltekkel, hogy az inasszerződéses lejártakor a munkaadók által adott inasigazolványok csak egy évig bírnak érvénnyel. Az inasigazolvány lejártá előtt a tulajdonos munkakönyv kibocsátását kell kérnie a munkakamarától. Akik a rendelkezés ellen vétnek, azor ellen a munkaügyi miniszterium ellenőrző szervei kihágási jelezőkönyveket vesznek fel.

— ÁRAMSZUNETELES. A villanytelep igazgatója értesíti a n. b. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt folyó hó 11-én, vasárnap kedvező idő esetén, az áramszolgáltatás szünetelni fog reggel 8 órától déli 1 óráig. Calea Aurel Vajacu és a környező utcákban az állomásig, valamint Segu, Gai, Gradiste, Sehin és Curtici községekben.

Nem lehet megbontani a hagyományos baráti viszonyt az erdélyi magyar és német nép között

A Romániai Magyar Népközösség központjának közleménye

Kolozsvár. A Magyar Népközösség központi irodája az alábbi közleményt adta ki:
— A Német Népközösség kolozsvári központjének a saltó útján a nagy nyilvánosság előtt is tiltakozott egyes olyan híresztelések ellen, amelyek az erdélyi magyar és német nép közötti hagyományos baráti jóviszonyt igyekeztek megbontani.
— A Romániai Magyar Népközösség is legerősebb kötelességének tartja annak a ténynek nyomát, hogy a legsúlyosabban elítéli azoknak a zavartkeltő elemeknek az aknamunkáját, akik ilyen uton akarják megbontani az erdélyi német és magyar nép évszázados baráti viszonyát.

— NÉMETORSZÁGI ZSIDÓK NEM LEHETNEK TELEFONELŐFIZETŐK. A Curențul berlini jelentése szerint, a német postaigazgatóság értesítette körrendeletben a németországi zsidó telefonelőfizetőket, hogy augusztus végéig előfizetésükről le kell mondaniuk.

Köszönöm, éier

Irta: Falu Tamás

Köszönöm éiet, hogy olyan szép voltál.
Hogy tele voltál boldog gyönyörökkel,
Hogy völgyedet jóság hűség lakta
És csucsaidon szent héke ömött el.

Rossz volna hánl, ha még minden állna,
A régi világ és a régi oltár.
Mily könnyű lesz most örökre elmenni,
Köszönöm éiet, hogy lev elromlottál.

FALU TAMÁS

— Hetipiact árak. Zöldspicac: Zöldpaprika drb. 1 leu, csipőspaprika két drb. 3 lei, uburgonva kg. 4—5 lei, zöldhagyma kötege 2 lei, kelkáposzta drb. 5—15 lei főzivaló tök drb. 5—6 lei, zöldbab kg. 5 lei, szárazbab kg. 16—18 lei, kalarábé drb. 1 leu, szemesborsó literje 10 lei, murok kötege 3 lei, petrezselyem kötege 3 lei, paszternák kötege 3 lei, zöldpetrezselyem 3 kötege 1 leu, paradiosom kg. 10—14 lei, kékparadiosom drb. 3—5 lei, zöld fokhagyma kötege 1.50 lei, savanyukáposzta kg. 12 levesbe való zöldség kötege 3 lei, uborka 100 drb. 40 lei, saláta drb. 1.50 lei. — Tej és tejtermékek: Tehéntúró kg. 24—26 lei, inhturó kg. 50 lei, tehéntei literje 6—7 lei, savanyú inhtel literje 20 lei, tejfél literje 40—50 lei, vaj kg. 120—140 lei, tojás drb. 1.80—2.20 lei. — Gyümölcspiac: Kaiszin kg. 45 lei, alma kg. 12—18 lei, dió kg. 22—23 lei, hámozott dió kg. 68 lei, körte kg. 16—20 lei, szilva kg. 12 lei, sárgadinnye kg. 7 lei, drb. 2—10 lei, citrom drb. 6—8 lei. — Baromfiac: Tyuk párja 150—200 lei, kővér liba 340 lei, sovány liba párja 220 lei, csirke párja 50—120 lei, kővér kacska párja 320 lei és sovány kacska párja 110 lei.

A nap humora

A báró reggel arra ébred, hogy új inasa a szomszéd szobában lütyül.

— János! — kiáltja haragosan.

— Tessék parancsolni! — jelentkezik az inas.

— Nem türom az éfele modort flam — zöl szigoruan a báró. — Takarítás közben lütyülni!

— Méltóságos báró ur kérem. — magyarazza János szerényen — én nem takarítottam, csak lütyültem.

*

Két nő hölgy beszélget az érettségi banketten:

— Azt hiszem, Klári érettségi fényképe kitünően sikerült.

— Miből gondolod?

— Senkinek sem akarja megmutatni!

— A kereskedők és iparosok teljes pénzügyi amnesztíája. Talán az összes eddig megjelent pénzügyi és adótörvények között a kereskedőkre és iparosokra nézve legnagyobb jelentőségű az augusztus 1-én életbelépő általános és teljes pénzügyi amnesztíáról szóló új törvény. Ez a törvény módot nyújt a kereskedőknek és iparosoknak ahhoz, hogy az 1940. április 1. előtti esedékessé vált mindenféle adó, illeték, taxa, fizetése alól megszabaduljanak, beleértve még a városi taxákat és adókat is. A törvény megírása igen nehéz a benne foglalt szabályok beartása egyenesen léterdeke minden kereskedőnek és iparosnak, sőt minden más adózónak is, akik a törvény alapján speciális amnesztíában részesülnek. Ezért tartott a szükségesnek a Kereskedők Lapja a törvény teljes szövegét a leg gondosabb és legr pontosabb fordításban közzéadni és oly módon magyarázni, hogy mindenki tudomást szerezheszen az amnesztia igénybevételeinek szabályairól. A Kereskedők Lapja legközelebbi száma ezenkívül még sok fontos törvényt és rendeletet ismerteti és beszámol a legutóbbi közgazdasági eseményekről. A lap előfizetési ára évi 700 lei, aradi fiókiadóhivatal: Str. Horia 10.

A polgármester felhívása Aradváros lakosságához a tüzifaellátás biztosítása érdekében

A tüzifaellátás érdekében Vlad Alexandru tábornok, Arad város polgármestere felhívást bocsátott ki és ebben felszólítja Aradváros lakosságát, hogy föltétlenül szeptember elsejéig szerezze be téli tüzifa-szükségletét, mert később, amikor a vagonokat a gabonaszállítás veszi igénybe, a CFR nem tud majd megfelelő mennyiségű vagonot a tüzifa fuvarozás céljaira rendelkezésre bocsátani. A polgármester a szegényebb sorsú lakosságot is arra kéri, hogy a fakeskedőknél a jelenlegi napi szükségleténél valamivel nagyobb mennyiséget szerezzen be és így gondoskodik legalább némi tartalékról. A lehetőségbe pedig föltétlenül vagonmennyiségben szerezze be szükségletüket, mert azáltal, hogy most vásárolnak vagontételeket, lehetővé teszik a fakeskedők számára megfelelő forgalom lebonyolítását és nem kényszerítik a kereskedőt arra, hogy nagyobb mennyiséget raktározzon el a tél tartamára, ami anyagi nehézségbe ütközik, másrészt pedig kielégítő mennyiségben a fatelepek korlátozott nagvságára való tekintettel amugy sem valósítható meg.

Válság tört ki a winnipegi tőzsdén

Newyorkból jelentik: A winnipegi tőzsdén óriási arany válság tört ki a valósággal lehetetlenné vált szállítási viszonyok következtében. Még a Reynaud-kormány által rendelt gabonamennyiségek sem szállíthatók Franciaországba, ezenfelül pedig az angolok nem tudnak kellőszámu hajót rendelkezésre bocsátani a Liverpoolba leendő szállításra.

Kisorsolták a Fogarassy-cég kupamérközéseit

Tegnap este sorsolták ki a Fogarassy-cég által rendezett kupamérközések meccseit. A sorsolás a következő:

Vasárnap délután 4 órakor: Hampel-cég—Fogarassy-cég, 6 órakor: FITA—Textilgyár.

A következő vasárnap a győztesek és a vesztesek játszanak egymással. A mérközések az Unirea sporttelepen kerülnek lebonyolításra. A körmérközés befejezése után társasvacsera és díjkiosztás a Csüdüngölő-vendéglőben.

— Az aradi nyugdíjasok kölcsönös segélyező egyesülete (Eminescu-ucca 20. szám alatt), f év augusztus 10-én délután 4 órakor rendes választmányi ülést tart. Az elnökség.

Hallgatni arany, beszélni ezüst.

— TÁNCDELUTÁN A HÁRMASSZIGETEN. Vasárnap, augusztus 11-én a zádorlaci ifjuság kitünő zenekara hangversenyt és tánc-délutánt rendez a Hármasszigeten. A kitünő zenekar, Müller József vezetésével, szórakoztatja majd a kitündülő közönséget. A hármasszigeti táncdélután és hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOITEK gyógyszerár. Bulov. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár. Piata Mihai Viteazu
BERNATH gyógyszerár. állomással szemben
BERGER gyógyszerár. Saguna-ut.

Beszélgetés Winetou-val és Old Shatterhand-del a werderi „Szikláshegységben“

Sterio Leonidas riportja a németországi „May Károly-Szabadtéri-Játékokról“

Werder a. d. Havel. Ugyan ki ne gondolna még meglelt férfi korában is a boldog ifjúkor vissza-
térő izgalmával May Károlynak, az utólrétegetlen
tolju német ifjusági regényírónak a diáktantáziá-
ban hőskökké avatott regényalakjaira...

... Gyalázaftos jellemű, gyilkos „sápadtar-
cuak“, ravaszul védekező vérengző komancsok, a
nemes profilu apacsfőnök: Winetou és néhány igaz-
ságos, derék, bátorlelkű fehérember, ezek azok,
akik gyermekkorunk serdülőéveit betöltötték kép-
zelettel, ébresztették kalandvágyunkat és a mo-
hó izgalmával olvasott indián történeteket tudun-
kon és — sajnos sokszor nevelőink, tanáraink
tudta nélkül — jellemképzőkké avatták a legve-
szelmedesebb serdülőkorban.

May Károly mélysegés történelmi, pompás

Szabadtéri színpad valódi sziklából és hamis hegycsucokkal

Vonaton egy rövid órácska Berlinből Werder,
a gyümölcsböráról híres kis brandenburgi városka.
Nálunk legfejebb egy nagyobbaeska falu telne ki
belőle, gyönyörűen aszfaltozott uccáival, helyi vil-
lamossal és tiszta gyümölcsstermető lombos kert-
jeivel.

A Mark Brandenburg remek, tavakkal tele-
szórt úde síkján fut a vonatcska, vagy akinek
jobban tetszik az országot, há az autóbusz, mely
Werderbe röpít. Itt-ott, a síkföldi embernek domb-
számba menő halmocskák és hegynek titulált dom-
bocskák üdítik fej és választják el egymástól ezt
a valóban ezert országát. Unos-untalan hidakon
robogunk keresztül, vízparton suhanunk el és egy
pillanatra sem lehet levenni a szemét az egyébként
mezőgazdasági szempontból meglehetősen szegény
táj szépségeiről. Sokat és keményen kell az itteni
földművesnek dolgoznia, hogy sovány földcskéjé-
ből kihozza a mindennapi.

Werder mellett dombos, buckás völgyhát emel-
kedik. Mintha a jó isen is színpadnak teremtetten
volna Félkör alakban lassan emelkedő terraszok és
előtte az óriási színtér.

Többnyomás, óriási szikladarabokat szállítottak
ide, cementből irózatot alapot készítettek és
vadregényes sziklákat öntöttek rövid pár hónap
teforgása alatt. A mintegy 6—8 méter magas „való-
di“ sziklákra azután toronymagasságu vadszép-
ségű favázás, de betonanyagú sziklakulisszákat
hozta fel és egyetlen nézőnk sem gondolta volna,
hogy az nem „valódi“. A terület szálaserdő és
fenyőerdő keveréke, ahol a sziklás megkivánta,
ott teljes gyökérzetével egész erdőfoltokat telepítet-
tek a sziklák közé.

Interjú „Winetou wigwamjában“

Az óriási kiterjedésű színpad nagyságáról ak-
kor alkothatunk fogalmat, ha tudjuk, hogy mint-
egy 220 indiánharcos, valami 40 fehér vadász, te-
lepes, lótolvaj és aranyásó, vagy egy féltucat ki-
vándorló-szekér, bivalyok, lovak, táború, asszo-
nyok, gyerekek kapnak helyet, sőt egy valódi csata
is ott játszódik le.

A kép valóban fesői. Minduntalan tollbokrétá-
fűk bukkannak fel az izgalomtól türelmetlen né-
zők előtt. En sem biröm tovább és elindulok a mesz-
sziről csak csucsával előtűnő indián sátor felé,
hátha szerencsém lesz valamelyik vadnyugati nagy-
sághoz. És tényleg. Sikerült a nagy apacsfőnököt
Winetout elfogni egy pár szóra. Sasorru, nemes
arcú, vörösbarna uriember, Kurt Max Richter,
a berlini színeszgráda egyik legjobb képviselője.
Szájában cigarettával éppen Incsu-csuna első
apacsfőnökkel és a történetben édesatyjává beszél-
get, a polgári életben Olaf Bach kamaraszínésszel.

Kérdésemre kijelenti, hogy kevés szerep tet-
szett neki annyira, mint a mostani.

„Nem is hisz, micsoda mélysegés szimbóluma
van éppen most, a világegés kellős közepén a
letűnő vörös faj és a győzedelmes fehér faj dra-
mai regényének. Mert a dráma a hagyományai-
hoz esőkönyszeren ragaszkodó indiánok megköve-
sedett, minden rugalmasságot nélkülöző társada-
lomszemléletének bukását szemlélteti.“

Előregedett népek előregedett életfelfogása
magának a népnek pusztulásával jár, ha nem ébred

földraizl és még több pedagógiai ismerettel megirt
izgalmas regényei minden korok nevelőinek megirt
barátja marad. Történeteiben következetesen min-
dig a jószág, az igazság és a tisztaság győz, az
életben természetes áldozatok meghozása mellett.
És mindig elveszi méltó büntetését a gonosz, az
áruló.

Amikor a „Szász Kulturkör“ tavaly először ki-
sérlejezett Drezdában — és pedig sok sikerrel —
a „May Károly ünnepi játékokkal“, a tendencia
még egy jelentős tényezővel bővült, amit a gyer-
mek természetesen nem érzett meg a kalandok iz-
galmai mellett: a fajok küzdelmét vetíti elénk a
fehérember és az indián férfi harcaiban, sőt bar-
rátságában is.

Idejében fej és nem hajtja végre azokat a reformo-
kat, azokat az újításokat, amik megfátalítják.

Nem elég fizikailag erősnek lenni, az izmok
lóereje relatív valami. Lélekben kell ifjunak ma-
radni és az „inkább meghalni, mint engedni az
idők szavának“, mindenkor biztos temetőt jelent
a nemzeteknek.“

Most Old Shatterhand, a nagy fehér vadász
szól bele a társalgásba: „A darab értelme, ami
May Károlyt is vezette: a gonosz elpuszúl, a
jó győz és a keftő harcából diadalmasan emel-
kedik ki a fiatalabb, az egészségesebb életsemle-
tetű faj, a fehér ember. Annak dacára, hogy a
May-regényekben nem mindig, sőt ritkán az a
nemesebbik, a jobb. De a rossz kiselejteződik és
a fehér gazemberek nem tudják feltartóztatni azt,
aminek jönni kell és a nemeskeblű indiánok szin-
tén gyönggék a rossz szemben. A darab végén
tartott rövid beszédem ezt hangsúlyozza és ez
valahogy egy kicsit az egész világnak szól.“

Közben megérkezett a rendező is sátorhoz.
Néhány perc múlva kezdődik az előadás, t. agam
is visszajérem a helyemre.

Pár bájos indián dal, vad vágatások, sok
lövöldözés, egy valóban éjéhu csata a koman-
csák és az apacsok között; egy még élethűbb,
aranyat és vért sóvárgó fehér kalandorbanda
küzdelmei kötik le a nézőket, majd játjuk Incsu-
csunát Winetouval az Old Shatterhandba sze-
relmes nővérét. Végül Winetou halála és a fehér
csirkefogók elpusztítása után az új hazát kereső
telepesek részben ijedt, részben elszánt kocsikara-
vánja marad csak a színen és feleltük az egyik
szikláról, híres medveölőjével és ezüst puskájával
kezeben intézi mély igazságokat rejto próféta
szavait a romokon, a holottakon felépülő új vi-
lágról Old Shatterhand, az igazságos „germa-
nisztáni“ vadász.

Pótadót vetnek ki a lengyel lakosságra

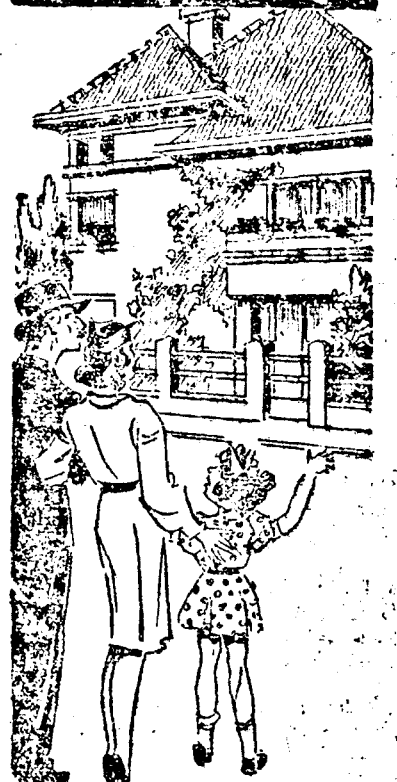
Berlinből jelentik: A hivatalos lap mi-
nisztertanácsi rendeletet közöl, amelynek ér-
telmében a lengyel lakosságra pótagót vet-
nek ki. Ez a pótagó a jövedelem tizenöt
százalékát képezi és egyenesen a harmadik
birodalom államháztartásába folyik be. A né-

met pénzügyminiszter a belligyminiszterrel
és a munkügyi miniszterrel egyetértésben
felhatalmazást kapott, hogy a pótagót a
többi etnikai csoportokra is kivethesse. A ren-
delet 1940. augusztus 1-én lépett életbe. (Ra-
dor.)

Az amerikai kormány tanulmányozza az Amerikában befagyott francia hitelek problémáját

Washington. Morgenthau pénzügyminisz-
ter a sajtó előtt tett nyilatkozatában kijelen-
tette, hogy az amerikai kormány most tanul-
mányozza az Amerikában befagyott francia
hitelek problémáját. Ezeket a befagyott hite-
leket Amerika azoknak a francia tartozá-
soknak jóváírására kívánna felhasználni, a
mely franciaországi tartozások még a nagy-
világháboruban történt fegyverszállításokból

származnak. Az amerikai kormány — mon-
dotta Morgenthau — attól teszi függővé, vaj-
jon mi történik az amerikaiaknak Franciaor-
szágban maradt követeléseivel és vagyoná-
val. A befagyott francia hiteleknek régi fran-
cia adósságok megfizetésére leendő felhasz-
nálását a fegyveripar képviselői is szorgal-
mazzák.

ÁLMA megvalósul.
ha Állami Sorsjáték sorsje-
gyet vásárol.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Beszarábia és Észak-Bukovina elvesztése folytán módosítást szenved az ország élelmezésének ellátása“

— állapítja meg az országos konjunkturakutató hivatal jelentése

A romániai gazdasági konjunkturakutató intézet legutóbbi havi jelentése 1940 március-június hónapjának gazdasági tevékenységét ismerteti. A jelentés szerint az 1939-40. évi mezőgazdasági munka igen kedvezőtlen körülmények között folyt le. A kedvezőtlen időjárási viszonyok és a háboru kitörése folytán az őszi buzavetések jelentékeny módon csökkentek. A vetések gyengén fejlődtek és alig tudták ellenállani a hosszú tél mostoha-ságának. A tavaszi mezőgazdasági munkálatokat az esős idő hátráltatta, minek következtében a buzával bevetett területek mennyisége kisebb volt. A kukoricavetés azonban, amely június elejéig tartott, a megművelt termőföldek kiterjedését pótolta. A buzával bevetett területet az országban 2,6-2,8 millió hektárra lehet becsülni (a múlt évi 4,1 millió hektárral szemben), míg a kukoricával bevetett terület 5,0-5,2 millió hektár (a múlt évi 4,9 millió hektárral szemben). Ezenkívül árpával 1,1 millió hektárt, napraforgóval 378 ezer hektárt vetettek be. Az ugyaszólván ál-

landóan kedvezőtlen időjárás miatt gyenge buzatermés és közepes kalászos termés volt várható. Ami pedig a kukoricatermést illeti, ez a most következő hetek időjárásától függ, így nem lehet jóslatokba bocsátkozni.

Besarábia és Északbukovina elvesztése folytán — állapítja meg a konjunkturakutató intézet jelentése — az ország élelmezésének ellátása módosításokat fog szenvedni. Besarábia és Északbukovina a múlt évben buzavetésekben 24 százalékkal, rozsavetésekben 48 százalékkal, kukoricavetésekben 22 százalékkal, árpavetésekben 38 százalékkal, az őszyes gabonafélékben 25 százalékkal, burgonyatermésben 33 százalékkal, a napraforgótermésben 63 százalékkal a repcetermésben 29 százalékkal, a lentermelésben 22 százalékkal és a szójababtermelésben 85 százalékkal szerepeltek, tehát abban az esetben, ha őszyig kedvező időjárás is lesz, kisebb termésre számíthatunk, mint a múlt években, minnek következtében a mezőgazdasági termékek kivitele is kisebb lesz.

Magántisztviselők küldöttsége a munkaügyi miniszter előtt

A Romániai Magántisztviselők Céhének vezetői tegnap felkeresték Stan Ghitescu munkaügyi minisztert, akitől időszerű panaszaik orvoslását kérték. A küldöttség vezetői előadták, hogy a katonai szolgálatra behívott magántisztviselők fizetésének folyósítására hozott eddigi rendelkezések házagosak s kérték a munkaügyi minisztert, készítsen egységes törvényt, mely tisztázza a katonai szolgálatra behívott tagok helyzetét. Előadták továbbá, hogy számos vállalat nem tartja be az alkalmazottak törvényes szabadságolására vonatkozó rendelkezéseket s a szabadságidőre nem adják ki fizetésüket.

A miniszter felszólította a küldöttség vezetőit, hogy terjesszék elő azoknak a munkaadóknak névsorát, akik a szabadságidőre vonatkozó rendelkezéseket nem tartják be, hogy ellenük a megtörő intézkedéseket megtegye. Kérték végül, hogy a céhek vezetőit nevezzék ki azokba a bizottságokba, amelyeket a munkatörvény előír. A miniszter megígérte, hogy az összes felhozott panaszokat az új idők szellemében a leggyorsabban fogja orvosolni.

— **Megérkezett Kolozsvárra a pénzügyi repülőbizottság.** Hirt adtunk arról, hogy a pénzügyminiszter az adókövetések helyességének ellenőrzésére és az adóbehajtások meggyorsítására az ország területén tíz repülőbizottságot szervezett, melyeknek az a rendeltetésük, hogy az egyes pénzügyigazgatóságok területén közvetlenül győződjenek meg a pénzügyi igazgatás menetéről. A kolozsvári pénzügyi kerület ellenőrzésére alakított repülőbizottság Marinescu pénzügyi vezérfelügyelő vezetése alatt megérkezett. Az ellenőrző bizottság Barbu Aurel, Alexa Panait, Tarosescu és Lipianu főellenőrökből valamint két ellenőrből áll, akik a tegnapi nap már meg is kezdték a közvetlen, közvetett, valamint a nemzetvédelmi adó és több adó kivételének és behajtásának ellenőrzését. A repülőbizottság augusztus 20-ig marad Kolozsváron.

— **A román rádió közvetítései a németországi mintavásárokról.** Pénteken délután fél 3 órakor a bucaresti-i rádióban előadás hangzott el a bécsi nemzetközi mintavásárról, Szombaton este nyolc órakor a lipcei vásárt ismerteti a román rádió.

— **A szatmári Iparos Otthon kártérítési pert indít a munkakamara ellen.** Mint megírtuk, a szatmári Iparos Otthon, amely eddig a munkakamara birtokában volt, visszaadták az iparosoknak. Az átvétel alkalmával kitént, hogy amíg az otthon a munkakamara használta, több vagyonárgy eltűnt, vagy súlyosan megrongálódott. A kár összegének megállapítása érdekében az otthon vezetősége előzetes bírói szemléletért. Ez a bírói szemle most megtörtént s megállapították a kár összegét, amelynek kifizetése érdekében az otthon vezetősége kártérítési keresetet indít a munkakamara ellen.

— **Az illetékegyenérték kivételénél nem vehető tekintetbe az épületek értékéből eszközölt amortizáció.** Az illetékegyenértékek most folyó megállapításával kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, melyben szabályozta az amortizációk tekintetbe vételének kérdését. A rendelet szerint az ingó vagy ingatlanjellegű berendezéseknél az évi amortizációk tekintetbe veendőek. Hasonló módon tekintetbe vehetőek az új épületeknél is, amelyeknél megállapíthatóan értékesítés mutatkozik a használat következtében. Azoknál az épületeknél azonban, ahol az amortizációk az előző években már megtörténtek sőt az ingatlan a mérlegben jóval kisebb értékben szerepel a tényleges értékénél, az amortizáció nemcsak, hogy nem engedélyezhető hanem az illetékegyenértékkel az ingatlan tényleges értéke szerint állapítandó meg.

— **50 százalékos vasúti kedvezmény a nagyszabeni mintavásár látogatóinak.** A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos menetdíjkedvezményt engedélyezett a nagyszabeni mintavásár látogatóinak úgy az oda-, mint a visszautazás alkalmával. A vásárra augusztus 16. és szeptember 8. között lehet utazni, a visszautazás augusztus 18. és szeptember 10. között történhetik. A jegyek 5 napig érvényesek. Az odautazásnál a vásár látogatói egész jegyet tartoznak váltani és személyazonossági igazolványt felmutatni.

Eltérő jelentőségű döntés nemzetközi igényperben

Budapestről jelentik: Jenev Lászlóné, született Babes Irma magánzónó, a budapesti törvényszéken szegénységi alapon közel félmillió pengős pert indított. Jenevné keresetében előadja, hogy apja, Babes Emil volt budapesti ügyvéd képviselte a magyarországi szerb görög keleti egyház ellen a szebeni metropolitát még 1905-ben a nagy zárdaperben. A per eszterdőkön át folyt, végül a Kuria az eljárást hivatalból megszüntette azzal, hogy a magyar bíróságnak a per tárgyára és a perfelekre nézve időközben megszűnt a hatásköre. Jenevné tényvallása szerint apja nem kapta meg munkadíja költségeit, amely összesen 457.232 pengőt tett ki. Az ügyvédi honorárium egvedül őt illeti meg, mint apjának örökösét. A törvényszéken az alperes azzal védekezett, hogy a felperesnek semmi sem jár, miután apja megkapta mindazt, amirehöz ilyen megállapodás értelmében joga lehetett. A bíróság megkísérelte a zárdaper iratait beszerezni, azonban ennek hiánya megakadályozza az érdemleges ítélet meghozatalában. Az alperesi védekezésre most azután a törvényszék Jenev Lászlóné keresetét elutasította azzal az indoklással, hogy a nemzetközi egyezmény értelmében a felperes jogosulatlan atyjának ügyvédi költségeit mai pengő értékben felszámítani és peres úton követelni.

Büntetik a behívottak családtagjainak segélyezésével kapcsolatos mulasztásokat

Az aradmegyei prefekturára 4957-1940. sz. alatt a belügyminisztériumból leirat érkezett, amely közli, hogy a minisztérium értesülése szerint az ország több községében szabálytalanságok történtek a katonai összpontosításon lévő személyek családtagjainak segélyezésével kapcsolatban. Így megállapították: 1. A segélyező bizottságok tagjai nem vesznek tevékeny részt a segélyezés munkájában, illetve annak megállapításában, hogy ki milyen segélyezésre szorul, hanem egyszerűen megelégednek azzal, hogy utólagos aláírásokkal ellenjegyzik a községi bíró tevékenységét. 2. Sokszor csak csonka bizottságok dolgoznak, mert a bizottságok egyes tagjai betegség vagy katonai összpontosítás miatt arra kénytelenek, hogy távolmaradjanak a bizottság munkájától. 3. A jegyző nem vesz részt a bizottság munkájában, azzal az indoklással, hogy nem tagja a bizottságnak. Ez a helyzet mindenképpen elítélendő és ezért a minisztérium a következőkre figyelmezteti az érdekeltet:

1. A segélyező bizottság tagjai abban az esetben, ha nem teljesítik a reájuk bízott munkát, a büntetőtörvénykönyv 242. szakasza értelmében megbüntethetők. 2. A fősolgabírák gondoskodjanak haladéktalanul a csonka bizottságok kiegészítéséről. 3. A jegyzők vegyék tudomásul, hogy a közigazgatási törvény 110. szakaszának a) bekezdése értelmében reájuk hárul a közigazgatási jellegű törvények és szabályrendeletek alkalmazása, így tehát kötelesek ellenőrizni a katonai összpontosítottak családtagjainak segélyezésével kapcsolatos munkálatokat és kötelesek azok iránításában résztvenni. 4. A fősolgabírák a lehető legszigorúbban ellenőrizzék a segélyező bizottságok működését és büntessék meg azon községi bírákat és jegyzőket, akiknek hanyagsága vagy hozzá nem értése miatt a katonai összpontosítottak családtagjainak segélyezésében fennakadás áll be.

— **Eljárás indul az orvosságot árusító illatszerkereskedők ellen.** Az egészségügyi miniszter valóságos hadjáratot kezdett az illatszerkereskedők ellen, akik titokban orvosságot árusítanak. Már eddig is számos ilyen titkos elárúsító üzletet leplezték le Bucurestiben. Közöttük szerepel egy Marcovici nevű, Pandriucca 22. szám alatt lakó egyén, akinél a szemeses, ládában elrejtve találtak nagymennyiségű orvosságot.

— **Csak a Nemzet Pártjának tagja lehet iparos vizsgabizottsági tag.** Az iparosok körében a múltban igen sok panasz hangzott el a minősítési bizottságok működése ellen. Kifogásolták, hogy egyes helyeken a bizottságok egyáltalán nem működnek, másol pedig az iparosok képzéséhez különböző iratokat kérnek. Ezekről a panaszokról tudomást szerzett a munkaügyi minisztérium, amely a sérelmek orvoslása érdekében megtette a szükséges lépéseket. Körrendeleletet adott ki, amely ismerteti azokat a feltételeket, amelyeket a bizottsági tagoknak teljesíteni kell. Így azt, hogy mesterségbeli előképzettsége megfelelő, hogy erkölcsi magaviselete kifogástalan és hogy tagja a Nemzet Pártjának, mert az elengedhetetlen.

— **Ismét megindítja üzemét a temesvári huskonzervgyár.** Ismeretes, hogy a belga érdekeltiségű temesvári huskonzervgyár már hosszabb idő óta szüneteltetett üzemét. A gyár, amely évente több száz ezer kiló konzervsonkát szállított külföldre és így jelentékeny mértékben elősegítette a bányászati állattenyésztés és a földművelés fejlődését, a rendkívüli politikai események következtében kényszerült az üzemleállításra. Exportált termékeinek nagyrésztét ugyanis a konzervgyár Amerikába szállította ahol igen jó árat ért el különösen elkészített árújáért. Az árú szállítása földközítengeri kikötőből történt. Olaszországnak a háborúba való belépése azonban az áruforgalmat itt is lehetetlenné tette. Ugyanakkor Belgium és Hollandia háborus eseményei miatt a gyárnak megszakadt anyagi szágával is az összeköttetése, a vezetőség elveszítette üzleti tájékozódását és a termelés beszüntetésére kényszerült. Értesülésünk szerint a nemzetközi helyzetben bekövetkezett részleges tisztázódás következtében a temesvári huskonzervgyár a közeljövőben ismét megkezdheti üzemét. Amerika helyzeti azonban ezentúl Németországba szállít árut, ahol ugyancsak igen nagy keletje van a konzerv-husféléknek. A gyár újbóli megindulása annál öröndetesebb, mert szünetelése az elbocsátott munkásokon kívül az egész bányászati állattenyésztést sújtotta. A németországi előállat- export szünetelése következtében ugyanis a bányászati állattenyésztők minden értékesítési lehetősége megszűnt, viszont a konzervgyár által meginduló vásárlások előreláthatólag hozzájárulnak az árak megszállásához.

SPORT KÖZLÖNY

A kerületi elsőosztályú és ifjúsági bajnokság őszi fordulójának sorsolása

Tizenkét csapat vesz részt a bajnoki küzdelemben

Az akerületi bajnokság őszi fordulójának küzdelmeit, mint megírtuk, a szövetség kisorsolta és ennek értelmében a mérkőzések augusztus 25-én kezdődnek és november 17-én zárulnak. Ugyan az elsőosztályban, mint az ifjúsági csoportban 12-12 csapat vesz részt és ez a körülmény lehetővé tette, hogy az elsőcsapatok mérkőzéseivel egyidőben az illetők ifjúsági mérkőzését is sorra kerüljenek.

Az elsőosztályú és ifjúsági bajnokság sorsolásait alább adjuk:

Kerület. I. osztály:

Augusztus 25: AMRA—AAC.
Szeptember 1: Transilvânia—AAC, Crisana—Olimpia, Titanus—ATE, Hakoah—Egyetértés, Tricolor—Unirea, Astra—AMRA.

Szeptember 8: Tricolor—Transilvânia, AAC—Olimpia, Crisana—Titanus, ATE—Egyetértés, Hakoah—Astra, Unirea—AMRA.

Szeptember 15: Hakoah—Crisana, Olimpia—Egyetértés, Titanus—Tricolor, AAC—ATE, Astra—Unirea.

Szeptember 22: Unirea—ATE, Titanus—Astra, AMRA—Hakoah, Olimpia—Transilvânia, Egyetértés—Tricolor.

Szeptember 29: Transilvânia—Crisana, Egyetértés—AAC, Titanus—Hakoah, Astra—Olimpia, AMRA—Tricolor.

Október 6: AMRA—Egyetértés, Unirea—Transilvânia, Astra—Crisana, Hakoah—ATE, Olimpia—Titanus, AAC—Tricolor.

Október 13: Olimpia—AMRA, Titanus—Unirea, Egyetértés—Transilvânia, Crisana—ATE, AAC—Astra, Tricolor—Hakoah.

Október 20: Egyetértés—Unirea, Crisana—Tricolor, Hakoah—AAC, Olimpia—ATE, Transilvânia—Astra.

Október 27: Olimpia—Unirea, Titanus—Egyetértés, Transilvânia—Hakoah, Crisana—AMRA, ATE—Astra.

November 3: Hakoah—Olimpia, AAC—Titanus, ATE—Tricolor, Egyetértés—Astra, Unirea—Crisana, Transilvânia—AMRA.

November 10: ATE—Transilvânia, Tricolor—Astra, AMRA—Titanus, Unirea—Hakoah, AAC—Crisana.

November 17: ATE—AMRA, Transilvânia—Titanus, Unirea—AAC, Crisana—Egyetértés, Tricolor—Olimpia.

Ifjúsági bajnokság:

Augusztus 25: AMTE—AAC.
Szeptember 1: Transilvânia—AAC, Crisana—Olimpia, Titanus—ATE, Hakoah—Egyetértés, Gloria—Unirea, Astra—AMTE.

Szeptember 8: Gloria—Transilvânia, AAC—Olimpia, Crisana—Titanus, ATE—Egyetértés.

Hakoah—Astra, Unirea—AMTE.
Szeptember 15: Hakoah—Crisana, Olimpia—Egyetértés, Titanus—Gloria, AAC—ATE, Astra—Unirea.

Szeptember 22: Unirea—ATE, Titanus—Astra, AMTE—Hakoah, Olimpia—Transilvânia, Egyetértés—Gloria.

Szeptember 29: Transilvânia—Crisana, Egyetértés—AAC, Titanus—Hakoah, Astra—Olimpia, AMTE—Gloria.

Október 6: AMTE—Egyetértés, Unirea—Transilvânia, Astra—Crisana, Hakoah—ATE, Olimpia—Titanus, AAC—Gloria.

Október 13: Olimpia—AMTE, Titanus—Unirea, Egyetértés—Transilvânia, Crisana—ATE, AAC—Astra, Gloria—Hakoah.

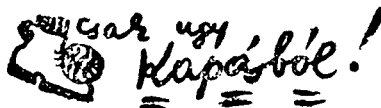
Október 20: Egyetértés—Unirea, Crisana—Gloria, Hakoah—AAC, Olimpia—ATE, Transilvânia—Astra.

Október 27: Olimpia—Unirea, Titanus—Egyetértés, Transilvânia—Hakoah, Crisana—AMTE, ATE—Astra.

November 3: Hakoah—Olimpia, AAC—Titanus, ATE—Gloria, Egyetértés—Astra, Unirea—Crisana, Transilvânia—AMTE.

November 10: ATE—Transilvânia, Gloria—Astra, AMTE—Titanus, Unirea—Hakoah, AAC—Crisana.

November 17: ATE—AMTE, Transilvânia—Titanus, Unirea—AAC, Crisana—Egyetértés, Gloria—Olimpia.

A budapesti MTK állászervezett csapattal vesz részt a bajnoki küzdelemben. A volt Hungaria játékosai közül Turay I., Vidor, Titkos fognak az MTK-ban játszani, de ők fog szerepelni, amíg Budapesten marad, Müller is, valamint Solti, Gombkötő és Titkos II.

A Román Kupára már befutottak az első nevezések. Az elsőnek benevezett két csapat a Dunărea (Craiova) és az Antigaz (Vulcan).

A kolozsvári Victoria ut edzőt szerződötetett és reméli, hogy mégis csak besorolják az A) liga csapatai sorába. Az egyesület egyébként megvált Cociuban II-től, a válogatott középcsajártól, akit átadást listára helyezett.

Kelen János, magyar hosszútávfutó bajnok, aki Finnországban versenyez, augusztus 11-én Kouvola-ban áll rajthoz, 14-én pedig Stockholmban a legjobb svéd futókkal mérj össze erejét.

O a moszkvai Spartak labdarúgócsapata vasárnap Szófiában játszik a Slavia együttesével, míg kedden a város válogatottja ellen mérkőzik.

O A Szabócsky vándordíjmérkőzések biródelegálása. Augusztus 11-én, AAC-pálya, délután 16.15 órakor: Hakoah—Unirea, bíró: Săbău C. 17.30 órakor: Birók—Astra, bíró: Săssu Gh. 18.45 órakor: ATE—Crisana, bíró: Băcilă.

TEKES PORT

Vasárnapi tevesző műsor

A szeptember 1-én meginduló évad előjátéka, kettő, vasárnap a Fortuna „Bronzember” küzdelmek adnak lehetőséget csapatainknak erejük öszszemérésére. Bár a kijárási szerinti ez a küzdelem a B. csapatbeli legénység erőpróbája, mégis jörműve az utánpótlás nagy játékkészletét, biztosra vesszük, hogy a vasárnapon sorompóba lépő játékosok közül sokan, a meginduló bajnoki küzdelemben, már az első garnitúrába játszzák be magukat. Ez a fejlődés egészséges útja és egyesületük helyes sportfelfogásának dicsérendő eredménye.

A Fortuna „Bronzember” vándordíj mérkőzések vasárnap veszzik kezdetüket a Forróvendégió kettős vereny pályáján és az első versenynapon 8 játékot hoz. A küzdelmek folytatása jövő vasárnap kerül lebonyolításra.

A vasárnapi mérkőzések, a hétfőn megejtett sorsolás alapján a következő párosításban kerülnek műorra:

Délután 10 órakor: Fortuna—Gutenberg, bíró Pascu.

Délután 11 órakor: Meşal—Infraşirea, bíró Terbanca.

Délután 12 órakor: Transilvânia—Prietenii, bíró Szilágyi.

Délután 4 órakor: Tricolor—AAC, bíró Gh. Gorescu Stefan.

Délután 5 órakor: Az első és második mérkőzés győztesei.

Délután 6 órakor: A harmadik és negyedik mérkőzés győztesei.

Délután 7 órakor: Az első és második mérkőzés vesztesei.

Délután 8 órakor: A harmadik és negyedik mérkőzés vesztesei.

A délutáni mérkőzések bírját a délutáni folyamán jelölik ki, míg a körmérkőzés jegyzői és vonalbírói tiszttségét a bírójelölték töltik be.

A résztvevő egyesületek csapatai a mérkőzések kezdete előtt tartoznak a helyszínen megjelenni, a jelen nem levőket vesztesnek jelentik ki. A két vereséget szenvedett csapat kiesik a további küzdelemből.

A METALURGISTUL JUBILARIS EGYÉNI TEKEVERSENYT RENDEZ augusztus hó 17—18-án, szombaton este és vasárnap saját pályáján, a Farkasveremben.

A GUTENBERG ELSŐ EGYÉNI VERSELYET és hatos csapatversenyt rendez augusztus 24—25-én, melyet gazdagon díjaz.

HÉTFŐN TEKEKÖRZETI ÜLÉS, melyen úgy a tanács tagok, mint az egyesületi megbízottak pontos megjelenesét kéri a körzet elnöksége

APRÓHIRDETÉSEK

A 6/1994. számú, 1988 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fűrés és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A leu értelmében az apróhirdetés: 1 leu = 1000 leu fizetendő

ELLÁTÁS

Kisebb diákok, vagy diákleányt teljes ellátással vállalkoz. Cím: Altrădier, Str. Dacilor 15. 3687

ALKALMAZÁST NYER

Házvezetőnőt keresek reggeli gazdasággal részére. Jelentkezni: Központi Szálloda, 43. szoba. 3677

Bejárónő felvételt két személyhez. Str. Calvin 12., I. em. 3680

Főnökiudó mindenest keresek. Str. Constantin 42., Tricolage. Jelen-kezni délután. 3680

LAKÁS

Kortrenyilló, kétszobás lakás mellékkelvisséggel kiadó. Str. Gheorghe Popa 3.

Különbélatu, butorozott szoba kiadó, fürdőszobahasználattal. Str. Minervej 2. 3685

Emeleti, négyszobás, erkélyes lakás a fővonalon, újrafestve, azonnalra is kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 45. (Fürdőház). 3519

3 szobás modern lakás olcsón kiadó! Str. Aviator Gheorgheou 11-a szám alatt, Park mellett.

VETEL, ELADÁS

Eladó 2000 kg. dió. Bul. Reg. Ferdinand 58. 3682

Jéllapotban levő Torpedo-írógép jutányosan eladó. Erd. tel. 11-04. 3683

Eladó kétszobás dió hálószoba. Str. Grănicerilor No. 10. 3671

Nyugagyat, vagy nyugagy-vázat jó állapotban levőt megvételre keresek. Str. T. Serb 11., apart. 4.

Jókarban levő kisebb cserépkályhákat megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek.

Eladók alkalmi áron, alig használt, nagyon szép női nyátruhák egyes butor-darabok, fagyaltgép, stb. Cím a kiadóban. 3155

INGATLAN

Măderaton 3 kat. hold 1-a szőlő, négyszobás, fürdőszobás lakás, veranda, pin-ce, kolna, teljes felszerelés, hordók, prések, szib. 360.000 lei. Hátschek ingatlanforgalmi iroda, Bul. Carol 46., tel. 26—95. 3676

KÜLÖNFELEK

Komoly tőkével megfelelő üzletbe befársulnék vagy vállalkozást finanszíroznék. Ajánlatokat „Rentabilis” jelgére a kiadóba kérek. 3684

Írógépek, National-kasszák javítását jutányosan vállaljuk. Erika Írógépszaküzlet. Str. Alexandri 5. tel. 13—93. 3540

Olcsósági hullám a TEMPO bizományi üzletben

Fischer ház pártia.
Porszivó 2500 3 ajtós fűtőszekrény 1900, zöld vasgép, 5 jeli szekrény 1400 zongoraszekék nádülés sel 160, irattartó 100 mahagoni ebéd, 16 7500, bőrirtató 150, állókukor 1450, ág- és sodronybetét 600 test-tett ág- és szekrény 980, állófogas 900, előszoba fal 900, rézagy, sodrony és matrac 4500, Schöberl ág-800, fehér fürdőszoba faliszekrény 200, fehér kredenc kozmetikai üzlet, be, vagy fodrásznak 1150, fehér porcellán, mosdókészlet vasállvánnyal 700, betegápolószék 1150, 4 drb kárpított szék 580 Kassák-zongora iskolai pedagógusoké 500, sportkocsi 2300.
Zálogköcsöndöket közvetlenül a temesvári zálogházba, elintézésig előlegét adunk.
Zálogcéduláit megvásároltuk.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Legújabb jelentéseink:

Kihallgatások az Uralkodónál

Bucuresti. Őfelsége főudvarnagyt hivatalának 66. számú jelentése, Őfelsége a király augusztus 9-én munkahallgatáson fogadta Ion Gigurtu miniszterelnököt, Manoilescu Mihai külügyminisztert, Ion Macovei közmunka- és közlekedésügyi minisztert, Leon pénzügyminisztert, Dumitru Caracostea

nemzetnevelésügyi minisztert és Raoul Bossi római román követet. A délután folyamán Victor Cadore belgrádi román követ, Florea Tenescu tábornok-szárnysegéd, a nagyvezérkar főnöke és Victor Dom-brovski tábornok, Bucuresti főpolgármestere jelent meg az uralkodó előtt.

Nyolc százalékra emelték a forgalmi adó kulcsát

Az ötven leien alóli vásárlások után is le kell róni a kétszázalékos illetéket

Bucuresti. A pénzügyminisztérium mai rendeletében több módosítást eszközölt az eddigi adókulcsokon. A tényüzési- és forgalmiadó eddigi 6 százalékát 8 százalékra emelte fel. Kivételt képeznek egyes elsőrendű szükségleti cikkek, amelyeknél megmarad a 6 százalékos adókulcs.

A kivételes nemzetvédelmi, úgynevezett kétszázalékos adót a jövőben ötven leien alóli vásárlásokra is alkalmazzák. Kivételt képeznek a tűzifa, sajt-neműek, gyufa, gyógyszerek, áhampapírok, stb. és a közintézményeknek eladott áruk.

Japán felkészül a totális háborúra

Tokió. A japán parlament 120 előkelő tagja, akik eddig különböző pártokhoz tartoztak, „politikai egyesülésben” szövetkeztek és ennek a gyűlésnek keretében határozati javaslatot dolgoztak ki. A határozati javaslat szerint a kormány és a nép között a legbensőbb összhangot kell

megteremteni. Japán fejlődése és boldogulása szempontjából totális erővel kell felkészülni a totális háborúra, ugyanakkor pedig azt a politikát kell követni nemzetközi téren, amely Anglia minden befolyását megszünteti a Távolkeleten.

Feloszlatták azon sportegyesületeket, amelyek többségét nem keresztény román állampolgárok alkotják

A feloszlattott egyesületek vagyonát az Országország veszi át

Bucurestiből jelentik: Jóval a román politikai élet átalakulását megelőzőleg kezdődött meg az Országország megalkotásával és megszervezésével a román keresztény ifjúság baráti kézfogása a nemzeti szocialista újjászületett német fiatalsággal. Teofil Sidorovici, az Országország főparancsnoka a keresztény és nemzeti eszme szellemétől áthatva rendelte el, hogy az Országország kizárólag csak keresztény román állampolgárok, keresztény román állampolgár szülők gyermekei lehetnek tagjai, a vezetők és irányítók között pedig kizárólagosan olyanok, akik a Nemzet Pártjának tagjai. Sidorovici Teofil országfőparancsnok az összes sportszövetségeket minden ágát a sportmozdulásnak, a keresztény diákszövetségeket, a Soimi, Arcaş és egyéb hasonló szervezeteket az Országország legfőbb irányítása alá és annak keretébe sorozta be.

Ennek az újjászülető sportéletnek előjárójában a következő rendeletet hozta Teofil Sidorovici Országfőparancsnok 1940 augusztus 9-i keltezéssel.

1. Minden olyan sportegyesület, klub vagy bármilyen sportegyesülés, melynek többiségét nem keresztény román állampolgárok alkotják, a mai nappal megszűnik. Vagyonát az Országország tulajdonába megy át és ezt a vagyonát az illetékes sportszövetség vagy annak meghatalmazott szervei számára átvételi jegyzőkönyv ellenében át kell adni. Ez a vagyon az egyetemes nemzeti román sport előmozdítására és céljaira szolgál. Csak olyan sportklub és egyesület létezhet a jövőben, melynek többségét keresztény román állampolgárok képezik.

2. Minden a sport bármily ágával összefüggően megtett intézkedés bainokságokra, bainoki küzdelmek beosztására és hasonló jövőbeni tevékenységekre vonatkozólag a mai nappal megszűnt, mert az új román nemzeti keresztény totális ideológia szellemében újjászülető sportélet szempontjait szerint kell sürgősen új és megfelelő intézkedéseket hozni: a sport nagy széles nemzeti és népi tömegek tulajdonává válik.

3. Jelen rendelet végrehajtásával a Testnevelési Szerveket az összes illetékes sportszövetségeket bízták meg.

Átszervezték az országos labdarugó-bajnokságot

Az AMTE kimaradt — Aradot a Gloria képviseli az A) ligában

Bucurestiből jelentik az Aradi Közlöny tudósítója: Az országos sport újjászervezésével kapcsolatban a labdarugószövetség a pénteki napon Bucurestiben ülést tartott, amelyen Románia labdarugósportjának átszervezését határozták el. Tekintettel arra, hogy mindössze néhány hét választ el a futballbajnokság megkezdésétől, a szövetség első ténykedése az új ligaszervezés megállapítása volt. A mai napon elhatározták hogy az első, úgynevezett

A) ligában az 1940—41. bainoki idényben 14 csapat vesz részt.

1. Venus
2. Rapid
3. Sportul Studentesc
4. UDR
5. Ripensul
6. F. C. Ploiesti
7. Muresul
8. F. C. Braila
9. Gloria (Galati)

10. F. C. Craiova
11. Crisana (Nagyvárad)
12. Unirea Tricolor
13. Gloria (Arad)
14. Victoria, vagy Universitatea

A szövetség tehát Aradról a Gloria csapatának adja meg a jogot az A) ligában való induláshoz, míg az AMTE kimaradt az első ligából. Az Universitatea és a Victoria augusztus 18-án selejtező mérkőzést játszik és ennek a küzdelemnek győztese lesz a tizenegyedik résztvevője az A) ligának. A szövetség döntése szerint az 1940—41. évi bainoki küzdelem során az utolsó négy csapat esik ki és helyettük kerül be négy csapat az első csoportba.

Egyébként az éjszakai órákban a Gloria vezetősége már hivatalos értesítést is kapott arról, hogy részt vesznek az A) liga mérkőzéseiben és Goanta adóellenőr, a Gloria sportigazgatója szombaton utazik. Bucurestibe az utasítások átvételére.

Uj román—német megállapodás a tengerikivitelre vonatkozóan

Bucuresti. A nemzetgazdasági minisztériumban a román termények kivitelére vonatkozó kereskedelmi és szállítási megállapodást írtak alá Románia és Németország között. A szerződést a román kormány nevében Leon nemzetgazdasági miniszter, míg a birodalmi kormány részéről Neubacher meghatalmazott miniszter írták alá.

Emelték az altisztek és katonák zsoldját

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium átérve azoknak lelkiismeretes kötelességteljesítését és hazafias áldozatkészségét, akik a haza szolgálatában úgy a határokon mint mindenütt, ahová a többség rendelte őket, végzik feladatukat, elhatározta, hogy az altisztek és katonák zsoldját felemeli.

A hadügyminiszter ezek figyelembevételével elrendelte, hogy augusztus elsejétől kezdődően:

- a) az altisztek fizetése havi 500—600 lej-el emelkedjék.
- b) a szakaszvezetők az eddigi napi 1 lej 35 bani helyett napi 4 lej.
- c) a káplárok az eddigi 0.90 lej helyett napi 3 lej.
- d) a közkatonák az eddigi napi 0.45 lej helyett napi 2 lej zsoldot kapjanak.

Három napra felfüggesztették a budapesti „8 Órai Újság”-ot

Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszter a „8 Órai Újság” című lapot az állam érdekei ellen megjelentetett cikke miatt három napra felfüggesztette.

Rövidesen megkezdik működésüket a munkások fogyasztási szövetkezetei

Bucurestiből jelentik: A munkakamarák átmeneti bizottságainak elnökei a munkaügyi miniszter elgondolása alapján elhatározták, hogy nagyobb összeget ajánlanak fel a közeljövőben megalakítandó „munkás fogyasztási szövetkezetek” céljaira. Ezek a szövetkezetek még az ősz beállta előtt megkezdik működésüket, hogy a munkásokat tüzfával, élelmiszerekkel és ruházati cikkekkel lássák el. Szeptember elsejétől kezdve Bucurestiben a kereskedelmi és ipari tanoncok számára 400 ingyenlen nyitva létesül.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

BUCURESTI. A rendőrség vezérigazgatója közölte, hogy tíz nappal meghosszabbította a határidőt azok számára akik megfelelő jogosultság alapján az ország által megszállt Bessarabiába és Északbukovinába akarnak visszatérni. Ezen a határidőn túl már csak megfelelő nemzetközi formások után történhet átkelés.

BUCURESTI. A nemzetgazdasági minisztérium rendeletileg 4 letről 3 letre szállította le azt az árkülönbséget, amely a Bucuresti-i gyárak és az ország többi gyáraiban előállított nanraforgó- és repceolaj gyártása között fennáll.

RIGA. A Balti-államoknak a szovjetbe történt bekebelezésével eme nemzetek diplomáciai képviselői a külföldön megszüntek. A lett, észt és litván külügyminisztériumok a szovjet külügyl. nöbiztonságának egyszerű osztályává váltak.

CSUNKING. A Reuter jelentése szerint Julius 31. óta ma volt az első japán légifőhadás Csungking városa ellen, amelyet 90 japán repülőgép hirtelt végre. A részletek hiányoznak.

BUDAPEST. A Magyarország és Görögország közötti áru- és fizetési megállapodást ideiglenesen ez év szeptember 30-ig meghosszabbították. Szeptemberben új gazdasági tárgyalások kezdődnek a két ország között.

KRAKKÓ. Frank dr. kormányzó a lengyel terület gazdasági érdekeinek intézésére technikusokból álló szakértőbizottságot alakított.

BUCURESTI. A Várnában, augusztus 17. és szeptember 6. között tartandó mintavásáron Románia külön pavillonnal vesz részt, amelyet a kereskedelemügyi és propagandaügyi minisztérium szervezett meg.